المنهج الوجيــز

بسم الله الرحمن الرحيم

لنډ نصاب

د نوي مسلمان لپاره د تولګي تعليمي نصاب

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

الحمد لله الذي هدانا للإسلام، ودلّنا إلى سبل السلام، وبعث فينا خير الأنام، صلى الله عليه وسلم تسليمًا كثيرًا. أما بعد:

موږ خوښ يو چې تاسو ته دا کورس وړاندې کوو چې ريښتينی دين (د اسلام دين) معرفي کوي او د هغه علمي او عملي اړتياوې بيانوي، د دې لپاره چې ستا د دين په پيژندلو کې ستا لپاره چابې او د اسلام د احکامو په پلي کولو کې درسره مرسته کوونکی شي. دا کورس تاسو ته دا شيان وړاندې کوي:

1- د اسلام د دين او لويو اړينو موضوعاتو په اړه يې لنډ وضاحت.

2- قرآن کريم ته يوه عمومي کتنه، او د قرانکريم د ځينو لنډو سورتونو د معناګانو تفسير.

3- د فرضي عبادتونو د احکامو لنډ تشريح.

4- په اسلام کې د معاملاتو، رواجونو او اخلاقو په اړه د مهمو احکامو لنډ توضيح.

د دې درسي فصلونه د تعليمي پلان له مخې ويشل شوي چې د هر فصل درسونه شپږو ورځو باندې ويشل شوي، د هر درس موده ټاکل شوې ده. دا مضمون په يوه تعليمي بڼه هم

جوړه شوې ده چې يو شمير فعاليتونه او تمرينونه پکې شامل دي، کوم چې د نوي مسلمان سره د معلوماتو د يادولو او په هغې باندې پوهېدلو کې مرسته کوي، سربېره پر دې د هر درسي فصل په پای کې د ارزونې پوښتنې دي ترڅو زده کونکي وکولی شي د هغه د پوهې کچه و ارزوي. په دې مضمون کې يو شمير بڼې شاملې دي چې هدف يې د نوي مسلمان د تعليمي پروسې په ښه کولو او د کورس په پوهيدو کې مرسته کول دي، چې هغه په لاندې ډول دي:

دا رنګ د دې معلوماتو اهميت ته اشاره کوي، او د لوست په پای کې د اړونده پوښتنې احتمال ته اشاره کوي.

دا يادښت په متن کې د يوې کلمې تعريف او توضيح ته اشاره کوي.

بحث وکړه

دا پراګراف د ښوونکي او زده کونکي تر منځ د بحث موضوع ته اشاره کوي، چې موخه يې د زده کونکي د فکر او استدلال ملکې ته وده ورکول دي.

تمرين

يو داسې عملي کړو وړو ته شامل دی چې په فکر کولو يا د يوې مسلې راوېستلو او يا په يادولو باندې ولاړ وي.

نو په دې په زړه پورې تعليمي سفر کې تاسو ته ښه راغلاست وايو..

تعليمي پلان

ناسته

پراګرافونه

وخت

10 دقیقې

15 دقیقې

20 دقیقې

30 دقیقې

45 دقیقې

لومړی ورځ

لومړۍ ناسته

پیلیزې

1. پېژندنه او خبرتیاوې

2. وجودي پوښتنې: (مونږ څوک یو؟ مونږ چیرته ځو؟)

3. د هدایت نعمت

اسلام:

1. اسلام څه شی دی؟

2. زه ولې مسلمان شم؟

3. د اسلام نړیوالتوب

4. اسلام هغه ګناهونه ختموي چې مخکې شوي دي

5. اسلام وروستی دین دی

6. د محمد صلی الله علیه وسلم پیغمبري

7. په اسلام کې د غوروالي معیار

8. د دين زده کړه

9. د اسلام رکنونه

زه څنګه مسلمان شم؟:

1. دوه ګواهیانې (شهادتونه)

2. د دواړو ګواهیانو [شهادتینو] معنا.

3. د ګواهیانو لوازمات

دمه

دوېمه ناسته

اودس څنګه وکړم؟ (عملي)

لمونځ څنګه وکړم؟ (عملي)

د لومړی ورځې یاددابنت

دویمه ورځ

لومړې ناسته

ایمان څه شی دی؟

د ایمان ستنې (رکنونه):

1. په الله تعالی ایمان لرل.

2. په ملایکو ایمان لرل.

3. (د الله تعالی له طرفه) په رالیږل شویو کتابونو ایمان لرل.

4. په پیغمبرانو ایمان لرل.

5. د اخرت په ورځ باندې ایمان لرل.
6. په تقدیر باندې ایمان لرل.

د ایمان میوې (فایدې)

قرآن کریم:

1. قرآن کریم څه شی دی؟
2. قرآن کریم د روح او عقل غذا ده.
3. قرآن کریم د ژوند تګلاره ده.
4. په قرآن کریم کې د پیغمبرانو کیسې.

د اخلاص سورت یادول او د هغه په معناګانو ځان پوهول

دوېمه ناسته

بنده ګي:

1. د بنده ګۍ معنا.
2. د بنده ګۍ د قبلېدو شرطونه.
3. د بنده ګۍ ډولونه.

پاکوالی

د پاکۍ ډولونه:

1. حسي پاکي: اصل په شیانو کې پاکي ده، ناپاک شیان، د ناپاکۍ لیرې کول، د حاجت رفع کول.

2. معنوي پاکي: د بې اودسۍ لرې کول، د بې اودسۍ لرې کولو لپاره استعمالېدونکي اوبه.

د دویمې ورځې یادابنت

دریمه ورځ

لومړۍ ناسته

اودس څرنګه وکړم؟ (نظري)

۱. د اوداسه معنا.

۲. اودس څرنګه وکړو؟

۳. د اودس ماتوونکي شیان.

۴. د اودس واجبوونکي شیان.

۵. په جورابو باندې مسحه کول.

د سورة الفلق يادول او د هغه په معنا ځان پوهول

دوېمه ناسته

څرنګه غسل وکړم؟

۱. د غسل معنا.

۲. څرنګه غسل وکړو؟

۳. غسل کله واجبيږي؟

۴. هغه څه چې جنب ته يې کول حرام دي.

۵. تيمم.

حيض او نفاس:

۱. د زنانه ښځه د وتونکي وينې ډولونه.

۲. دحيض او نفاس احکام.

د سورة الناس يادول او د هغه په معنا باندې ځان پوهول

د دريمې ورځې يادابښت

څلورمه ورځ

لومړۍ ناسته

د سورة الکافرون یادول او د هغه په معنا ځان پوهول

څرنګه لمونځ وکړم؟ (نظري):

۱. لمونځ څه شی دی؟

۲. مونږ ولې لمونځ کوو؟

۳. د لمانځه مرتبه.

۴. د لمانځه شرطونه.

۵. پنځه لمونځونه.

۶. څرنګه لمونځ وکړو؟

دویمه ناسته

لمونځ:

۱. د لمانځه د کیفیت پوره والی.

۲. د جمعي لمونځ.

د څلورمې ورځې یادابنت

پنځمه ورځ

لومړۍ ناسته

د الکوثر سورت یادول او د هغه په معنا ځان پوهول

زکات:

۱. زکات څه شی دی؟

۲. مونږ ولې زکات ورکوو؟

۳. څرنګه زکات ورکړو؟
روژه:
۱. روژه څه شی دی؟
۲. ولې روژه نیسو؟
۳. د روژې ماتوونکي.
۴. هغه څوک چې د هغوی لپاره په رمضان کې بوزه کېدل روا دي.
الحج:
۱. حج څه شی دی؟
۲. مونږ ولې حج کوو؟
۳. حج په چا فرض دی؟
دوېمه ناسته
د العصر سورت یادول او د هغه په معنا ځان پوهول
جامې (کالي):
۱. اصل په جامو کې.
۲. حرامې جامې.
خوراک او څښاک:
۱. اصل په خوراک او څښاک کې.
۲. حرام خوراک او څښاک.
۳. د شرعي حلالې (ذبحې) شرطونه کوم دي؟
۴. په رستورانتونو او دوکانونو کې د حلالولو حکمونه.

د پنځمې ورځې یادابنت

شپږمه ورځ

لومړې ناسته

مالي راکړې ورکړې:

۱. مالي راکړې ورکړې څه دي؟

۲. اصل په مالي راکړو ورکړو کې.

۳. حرامې مالي راکړې ورکړې.

اخلاق:

۱. اخلاق په اسلام کې.

۲. د ښایسته اخلاقو فضیلت.

۳. په اسلام کې د اخلاقو ډګرونه.

دوېمه ناسته

د یادوو شویو سورتونو تکرار.

د اوداسه او د لمانځه د طریقو تکرار.

د شپږمې ورځې یادابنت

د نصاب موضوګانې

لومړی فصل

د اسلام دین

دویم فصل

قرآن کریم

دریم فصل

عبادتونه

ځلورم فصل

اسلامي حکمونه

لومړی فصل

د اسلام دین

لومړی لوست

اسلام او سترې پوښتنې

پیلیزه

انسانانو ته د انسان له وجود سره تړلې پوښتنې رامنځ ته کېږي، نو د خپلې موضوع په حقیقت، د هغه د راتګ سرچینه، د هغې د علت او د پای په اړه پوښتنې کوي. او اسلام دغو پوښتنو ته د قناعت وړ ځوابونه ورکړي دي:

لومړی پوښتنه:

مونږ څوک یو؟

اسلام انسان داسې تعریفوي چې دا د الله تعالی له ډېرو مخلوقاتو څخه دی، الله تعالی هغه ته پر ډېرو مخلوقاتو فضیلت ورکړی، او دې ته یې د خپل ژوند په اوږدو کې د هغه د مطلوب کارونو د ترسره کولو لپاره ډېر مخلوق یې ورته مسخر کړي دي. الله تعالی فرمایلي دي:

(وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلً)

(او يقيېنا مونږ د ادم اولادې ته ډېر عزت ورکړی دی، او مونږ دوی په سورلېو باندې په وچه او سمندر کې سواره کړي دي، او مونږ دوی په خپل مخلوق کې په ډېرو زياتو باندې غوره کړي دي، په غوره کولو ډېرو سره) [اسراء: ۷۰]

او الله تعالی په انسان کې يوشان والی اېښودلی دی له:

. ملاېکو سره د هغوی په پاکوالي او بنده ګۍ کې

. شيطانانو سره د هغوی په انکار او نافرمانۍ کې.

. او حيواناتو سره د خپلو هېلو او شهوتونو په پوره کولو کې.

او په هغه کې د خير او شر دواړو لپاره چمتوالی اېښودلی، او هغه ځه يې ورته ورکړي چې د خير او شر ترمنځ پرې توپير کولی شي؛ لکه فطرت او عقل

او هغه يې ازاد، خود مختاره ګرځولی، او د خپل واک او کړنو باره کې به ترې پوښتنه کېدلی شي.

ملاېکې: د الله تعالی د مخلوق څخه يو مخلوق دی، الله تعالی د رڼا څخه پيداکړي، پالل شوي، تابع کړی شوي، عزتمند بنده ګان دي، د الله تعالی نافرماني نه کوي او څه امر چې ورته وکړی شي کوي يې، د هغوی شمير باندې له الله تعالی پرته بل هېڅوک نه پوهيږي

دويمه پوښتنه

مونږ ولې او د کوم ځای څخه راغلي يو؟ اسلام دا بيانوي چې د انسان شروع د پيدابښت د ختې څخه شوې، الله تعالی

ادم -عليه السلام- د خټې نه پيدا کړی دی، او هغه د ټول بشريت پلار دی، الله تعالی فرماېلي دي:

(وَلَقَدْ خَلَقْنَا الإِنسَانَ مِن سُلاَلَةٍ مِّن طِين)

(وَلَقَدْ خَلَقْنَا الإِنسَانَ مِن سُلاَلَةٍ مِّن طِين)

(او بېشکه موږ انسان د خټې د خلاصې (بېلابېلو ځايونو څخه راټولې شوې) څخه پيدا کړی دی) (المؤمنون: ١٢) او د دې انسان د پيداېښت مقصد د الله تعالی بنده ګي ده، په داسې حال کې چې الله تعالی د دوی د پيداېښت څخه بې نيازه دی، الله تعالی فرماېلي دي:

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُون)

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُون)

(او ما پېريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي) (الذاريات: ٥٦).

آدم

الله تعالی موږ ته په قرآن کې د هغه د پيداېښت کيسه بيان کړې او دا چې څنګه شيطان ورسره دښمني پيل کړه، د سورت البقرې د آيتونو (٣٠-٣٩) تفسير وګورئ.

بحث وکړه

د اسلام له داخلېدو مخکې او وروسته د خپل وجود د مفهوم په اړه خپل نظر پرتله کړئ:

دربمه پوښتنه

موږ چېرته ځو؟ قرآنکريم فرمايي چې هر انسان به په دې دنيا کې مړ کيږي او د هغه په مرګ سره د کار کولو پړاو پای

ته رسیږي، او د حساب او بدلې ورکولو مرحله پیل کیږي،
الله تعالی فرمايلي دي:

(إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُون- ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُون)

(بېشکه ته هم مړ کیدونکی یې او بېشکه دوی (هم) مړه کېدونکي دي - بیا بېشکه تاسو به د قیامت په ورځ د خپل رب په وړاندې يو تر بله جګړه کوئ) (الزمر سورت: ٣٠-٣١ آیتونه).

نو کله چې انسان مړ شي داسې مرحلې ته انتقالیږي چې د هغه څخه پکې د هغه د دین په اړه پوښتنه کېدلی شي، او د هغه په کړنو به ورته بدلې ورکولی شي، الله تعالی فرمايلي دي:

(كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَن زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَما الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُور)

(كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَن زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَما الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُور)

(هر ساه لرونکی د مرګ (خوند) څکونکی دی او یقینا همدا خبره ده چې تاسو ته به د قیامت په ورځ ستاسو ثوابونه پوره (پوره) در کړی شي، نو څوک چې له اور (د جهنم) نه لرې کړی شو او جنت ته داخل کړی شو، نو یقینا هغه کامیاب شو او دنیایي ژوند یواځې د غولېدلو سامان دی) (آل عمران سورت: ١٨٥ آیت).

کله چې د قیامت ورځ راشي نو الله تعالی به مړي له قبرونو څخه د قضاوت او ثواب لپاره راپاڅوي، نو مومنانو ته به باغونه او کافرانو ته به د جهنم اور په بدل کې ورکړل شي، الله تعالی فرمایلي:

(ۡكَذَٰلِكَ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ قُرۡءَانًا عَرَبِيّٗا لِّتُنذِرَ أُمَّ ٱلۡقُرَىٰ وَمَنۡ حَوۡلَهَا وَتُنذِرَ يَوۡمَ ٱلۡجَمۡعِ لَا رَيۡبَ فِيهِۚ فَرِيقٞ فِي ٱلۡجَنَّةِ وَفَرِيقٞ فِي ٱلسَّعِيرِ)

(ۡكَذَٰلِكَ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ قُرۡءَانًا عَرَبِيّٗا لِّتُنذِرَ أُمَّ ٱلۡقُرَىٰ وَمَنۡ حَوۡلَهَا وَتُنذِرَ يَوۡمَ ٱلۡجَمۡعِ لَا رَيۡبَ فِيهِۚ فَرِيقٞ فِي ٱلۡجَنَّةِ وَفَرِيقٞ فِي ٱلسَّعِيرِ)

همداسې مونږ تا ته (دا) عربي قرآن وحي کړو د دې لپاره چې ته ام القری (مکه) وویروې او هغه خوک چې د دې ګېر چاپېره دي او ته دوی د جمع کېدلو له ورځې نه ووېروې چې هېڅ شک په کې نشته، یوه ډله به په جنت کې وي او بله ډله به په دوزخ کې وي) (الشورى:7).

د هدایت لورینه (نعمت): څوک چې د خپل پیدایښت په حکمت پوه شي، او د هغه انجام چې خلک يې د قیامت په ورځ انتظار کوي، نو په دې به يې پوخ یقین پیداشي چې تر ټولو لوی نعمت چې الله تعالی يې خپلو بندګانو ته ورکوي، د حق دین او د نیکو اعمالو ته د لارښوونې نعمت دی. له همدې امله الله تعالی خپلو بندګانو ته په لمانځه کې امر کړی چې له هغه څخه مستقیمې لارې ته د لارښوونې غوښتنه وکړي کومه چې د اسلام دین دی چې د الله تعالی رضا ته رسېدونکی ده.

د ځمکې جوړول یو له هغو پړاونو څخه دی چې انسان يې په خپل ژوند کې ترسره کوي، او د دې لوی کار د سرته

رسولو لپاره الله پاک خپل طبیعت دې ته چمتو کړی ترڅو دا رول ترسره کړي ... دا بیان کړه چې انسان څرنګه کولی شي چې پرته له نورو مخلوقاتو دا ځمکه اباده کړي؟

له مرګ څخه وروسته د مخلوق د برخلیک د معلومولو ځیني عملي اغیزې ذکر کړئ؟

د ارزونې پوښتنې

اسلام څرنګه انسان په ټولو مخلوقاتو باندې غوره کړی؟

د انسان د پیدایښت هدف څه دی؟

د پیدایښت د پیل کیسه قرآن کریم ولې په تفصیل سره بیان کړی؟

کله چې انسان مړ شي نو داسې یوې مرحلې ته انتقال شي چې د هغه نه پکې د هغه د دین په اړه پوښتنه کیږي، او د هغه په عملونو بدلې ورکول کیږي.

د انسان د پیداینت هدف د ځمکې آبادول او برابرول دي ترڅو پکې ژوند وکړي.

سم

ناسم

وروسته له دې چې تا د انسان د پیدایښت په هکله اسلامي مفهوم ولوست:

دا بیان کړه چې تاسو په کومه اندازه احساس کوئ چې هغه ستاسو د طبیعت او داخلي احساساتو سره موافق دی.

دويم لوست

اسلام څه شی دی؟

پیلیزه

اسلام: هغه دین دی چې الله جل جلاله په دې سره محمد - صلی الله علیه وسلم - رالیږلی دی، او دا د هغه څه غزول دي چې پخواني پیغمبرانو راوړي وو. د هغه اساس پر دې دی چې د عبادت مستحق معبود یو دی هېڅ شریک نه لري، او هغه الله جل جلاله دی، د هغه په پاچاهۍ کې د هغه لپاره هیڅ کوم مرستندوی نشته، او د هغه د بنده ګانو ترمنځ یې ځوک واسطه هم نشته. خو زه ولې باېد اسلام قبول کړم؟ او آیا دا دین د ټولو خلکو لپاره دی او که یوازې د عربو لپاره خاص دی؟ او پیغمبر یې څوک دی؟ او آیا بل پیغمبر شته چې د دې نه به ورسته راشي؟

زه ولې مسلمان شم؟

کیدای شي ځینې خلک پوښتنه وکړي: زه ولې باید مسلمان شم؟

جواب یې دا دی چې: زه باېد د ځېنو سببونو له وجې مسلمان شم چې له هغې څخه ځینې یې دا دي:

لومړی: د اسلام دین هغه دین دی چې الله تعالی د خپلو بنده ګانو لپاره غوره کړی، او د دې نه پرته بل هېڅ دین هم د چا څخه نه قبلیږي، الله تعالی فرمایلي:

(وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِين)

﴿وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِين﴾

﴿او څوك چې له اسلام نه پرته (بل) دين ولټوي، نو هېڅكله به هم له ده نه قبول نه كړى شي او دغه كس په آخرت كې له تاوانيانو څخه دى﴾ [آل عمران:۸۵ آيت].

دويم: اسلام د ټولو پيغمبرانو دين دى، او په ټولو پيغمبرانو په ايمان لرلو باندې امر كوي، او د دوى ترمنځ هېڅ توپير نه كوي. الله تعالى فرمايلي:

﴿قُولُواْ آمَنَّا بِاللّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ وَالأسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُون﴾

تاسو ووايئ: مونږ په الله تعالى ايمان راوړى دى او په هغه څه چې مونږ ته نازل كړى شوي دي، او په هغه څه چې ابراهيم او اسماعيل او اسحاق او يعقوب او د هغوى اولادې ته نازل كړى شوي دي، (او مونږ ايمان راوړى دى) په هغه څه چې موسى او عيسى ته وركړى شوي دي، او په هغه څه چې د خپل رب له جانبه (نورو) پيغمبرانو ته وركړى شوي دي، مونږ په دوى كې د هېڅ يو په مېنځ كې فرق نه كوو، او مونږ خاص د هغه الله تعالى حكم منونكي يو. [البقرة:136 آيت]. او د پيغمبرانو ترمنځ اختلاف په هغو قوانينو كې دى چې د بنده ګانو په كارونو پورې اړه لري، لكه چې الله تعالى فرمايلي دي:

﴿لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا﴾

﴿لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا﴾
﴿موږ په تاسو کې د هر يو لپاره يو دستور او لاره مقرره کړې ده﴾ [المائدة: ۴۸]. يعني: الله تعالى د هر يو امت لپاره يو دستور مقرر کړی چې هغه ته خپلې فيصلې کوي، او يوه لاره ده چې په هغې سره الله تعالى ته ځان نږدې کوي، نو د هر دين والا لپاره خاص حکمونه او خاص دستورونه دي چې د هغوی سره مناسب دي، ليکن د عقيدې له وجې، د ټولو پيغمبرانو عقيده يوه ده. بيا الله تعالى د خپلو پيغمبرانو او رسولانو وروستنی پيغمبر راوليږه نو په هغه سره يې د پيغمبرانو لړی ختمه کړه، او د هغه په قانون سره يې hسماني قانونونه ختم کړل، نو د اسلام نه پرته بل هيڅ دين هم د چا څخه نه قبلوي.

دريم: په اسلام کې ننوتل په دنيا کې د نيکبختی او په اخرت کې د خلاصون لار ده، نو په آخرت کې به هيڅ څوک نه خلاصيږي چې د محمد صلى الله عليه وسلم دعوت ورته رسيدلی وي مګر چې په هغه يې ايمان راوړی وي او د هغه تابعداري يې کړي وي، الله تعالى فرمايي:

﴿وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِين﴾

﴿وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِين﴾

﴿او څوك چې له اسلام نه پرته (بل) دين ولټوي، نو هېڅکله به هم له ده نه قبول نه کړی شي او دغه کس په آخرت کې له تاوانيانو څخه دی﴾ [آل عمران:85 آيت]، او پيغمبر صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

«وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٌّ وَلَا نَصْرَانِيٌّ، ثُمَّ يَمُوتُ، وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ».

« په هغه ذات مې قسم دی چې د محمد روح د هغه په لاس کې دی، زما د دعوت په اړه د دې امت يهودي او يا نصراني وانه وري، او بيا مړ شي، او زما په رسالت ايمان رانه وړي نو دا کس به د دوزخ له ښتنانو څخه وي». (مسلم روايت کړی ۱۵۳).

څلورم: بېشکه اسلام زما لويو پوښتنو ته زړه بښوونکي ځوابونه ورکوي: زه ولې دنيا ته راغلی يم؟ د کوم ځای څخه راغلی يم؟ او له مرګ څخه وروسته به چېرته ځم؟

پنځم: اسلام داسې يو دين دی چې فطرت سره برابر دی، د لوی ارزښت په پيل سره چې هغه د الله تعالی توحيد دی، او په هغو ادابو ختمېدونکی دی چې نېکو برابرو اخلاقو ته ښوونه کوي.

بحث وکړه

اسلام څرنګه د ټولو پيغمبرانو دين کېدلی شي؟

د اسلام له ځانګړتياوو څخه:

اسلام د نورو دينونو څخه په ځينو ځانګړتياوو سره ځانګړی دی، او د هغه سترې ځانګړتياوې دا دي:

۱- اسلام نړيوال دين دی

د اسلام دين يوازې په عربو پورې خاص نه دی، بلکې دا هغه دين دی چې الله تعالی د ټولو انسانانو لپاره غوره کړی،

او له دې وجې نه الله تعالی خپل پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم ته وېلي:

(وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِين)

(وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِين)

(او مونږ ته نه یې لیږلی مګر د عالمونو لپاره رحمت) (أنبياء: ١٠٧). نو بېشکه الله تعالی پیغمبر صلی الله علیه وسلم د ټولو خلکو لپاره عام رحمت ګرځولی، دوی ته د ایمان لار ورښایي، او خپل شریعت یې په خلکو باندې د رحمت له کبله د ټولو شریعتونو څخه پراخه ګرځولی.

فایده

اسلام د خلکو عادتونو او رواجونو ته درناوی کوي او هغوی په دې نه مجبوروي چې خپل رواجونه دې بدل کړي مګر هغه څیز چې د اسلام د شعایرو او بنوونو مخالف وي.

٢ . 2. اسلام مخکني ګناهونه بخښي.

کله چې یو انسان په رېښتني توګه اسلام ومني، نو بېشکه الله تعالی د پراخه مهربانی او رحمت څښتن دی نو هغه ته ټول مخکني ګناهونه بخښي، او دا د اسلام د ښېګڼو څخه دي. الله تعالی خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته ویلي:

(قُل لِلَّذِينَ كَفَرُواْ إِن يَنتَهُواْ يُغَفَرْ لَهُم مَّا قَدْ سَلَفَ)

(قُل لِلَّذِينَ كَفَرُواْ إِن يَنتَهُواْ يُغَفَرْ لَهُم مَّا قَدْ سَلَفَ)

(ته هغو کسانو ته ووایه چې کفر یې کړی دی، که چېرې دوی منع شي، (نو) دوی ته به د هغو (ګناهونو) بخښنه وشي چې مخکې شوي دي). (الأنفال: ٣٨). او یو سړی راغی

غوښتل یې چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته مسلمان شي خو لېکن دا شرط یې کېښوده چې دې ته د ده مخکني ګناهونه وبخښل شي، نو پیغمبر صلی الله علیه وسلم زیری ورکړ او ورته یې وویل:

«أما علمت أن الإسلام يهدم ما كان قبله؟»

«ایا ته نه پوهېږې چې اسلام مخکني تیر شوي ګناهونه له منځه وړي؟» مسلم روایت کړی (۱۲۱).

۳. اسلام وروستی دین دی

الله تعالی اسلام د پخوانیو آسماني قوانینو د سلسلې څخه ګرځولی، او د قیامت د قایمېدو پورې یې د ټولو مخلوقاتو لپاره د دین په توګه غوره کړی، نو د ځمکې په سر د اسلام نه پرته بل حق دین نشته، الله تعالی فرمایلي:

(وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِين)

(وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِين)

(او څوك چې له اسلام نه پرته (بل) دین ولټوي، نو هېڅکله به هم له ده نه قبول نه کړی شي او دغه کس په آخرت کې له تاوانیانو څخه دی) (آل عمران:85 آیت).

بحث وکړه

تاسو هغو کسانو ته څرنګه ځواب ورکوئ چې ادعا کوي چې اسلام د عربو لپاره ځانګړی دین دی؟

د اسلام پیغمبر څوک دی؟

مسلمان دا عقیده لري چې بېشكه محمد - صلى الله عليه وسلم - د ټولو پيغمبرانو وروستی دی کوم چې الله تعالی ټولو خلكو ته رالېږلی و، چې هغوی يو اځې د الله بنده ګۍ ته راوبلي، او دا چې د هغه نه وروسته بل پيغمبر نشته، الله تعالی فرمايلي دي:

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا)

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا)

(محمد (ﷺ) ستاسو په سړيو کې د هيچا پلار ندی او ليکن د الله رسول دی او د نبيانو (د لړی) ختموونکی دی او الله په هر شي ښه عالم دی) (الاحزاب: ۴۰).

د دين زده كړه:

په مسلمان باندې واجب دی چې د خپل دين هغه اساسي څيزونه زده کړي کومو ته چې اړتيا لري، تر څو د خپل رب بنده ګي په پوهې سره وکړي.

پيغمبر - صلى الله عليه وسلم - دين باندې د ځان پوهولو په اړه ترغيب ورکړی، نو فرمايلي دي:

«من يرد الله به خيرًا يفقهه في الدين ».

"الله تعالی چې چا ته د خير اراده وکړي نو په دين کې پوهه ورنصيب کوي" امام بخاري روايت کړی (۷۱).

پیغمبر صلی الله علیه وسلم خبر ورکړی چې د شرعي علم زده کړه جنت ته د ننوتلو لار ده، نو پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

«من سلك طريقًا يلتمس فيه علمًا، سهل الله له به طريقًا إلى الجنة».

"څوک چې په داسې لاره روان شو چې علم يې پکې لټاوه، الله تعالی به ورته د دې په وجه جنت ته لاره اسانه کړي". امام مسلم روایت کړی (٢٦٩٩).

اضافي مطالعه

د دې لپاره چې د محمد - صلی الله علیه وسلم - د ژوند په اړه بنه پوه شي د محمد رسول الله په نوم کتاب ولوله، کوم چې په (أصول بعدة لغات عالمية) اصول په نړیوالو ژبو ستور کې موندلی شي.

د کتاب راښکته کولو (ډاونلوډولو) لپاره بارکوډ سکین کړئ

ډېر داسې کتابونه شته چې له هغو څخه مسلمان د خپل رب د عبادت لپاره د خپل دین احکام زده کولای شي، او د دې غوره کتابونو د لاسته راوړنې لپاره باید له متخصصینو لارښوونه وغوښتل شي.

په اسلام کې د غوروالي معیار:

الله تعالی د خپلو بندګانو تر منځ د غوروالي لپاره د ایمان او تقوا معیار ټاکلی دی، نو د مسلمانانو تر منځ توپیر د دوی د ایمان په پیاوړتیا کې دی، نه د دوی په شکل، نه د دوی په

نسب، نه د دوی په رنګ او نه د پیسو پر اساس، الله تعالی فرمایلي:

(يَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ)

(يَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ)

(اې خلکو! بېشکه مونږ تاسو له يوه سړي او له يوې ښځې پيدا کړي ياستئ، او مونږ تاسو څانګې او قبيلې ګرځولي ياستئ، د دې لپاره چې تاسو يو بل سره وپېژنئ، بېشکه د الله تعالى په نيز په تاسو کې ډېر عزتمن، ستاسو زيات پرهيزګار دی، بېشکه الله تعالى ښه پوه، ښه خبردار دی) (الحجرات: ١٣).

او پيغمبر صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

« يا أيها الناس، ألا إن ربكم واحد، وإن أباكم واحد، ألا لا فضل لعربي على عجمي، ولا لعجمي على عربي، ولا أحمر على أسود، ولا أسود على أحمر، إلا بالتقوى ».

"اې خلکو! بېشکه ستاسو رب يو دی، او پلار مو يو دی، خبردار! عرب په عجم او عجم په عرب باندې، سور په تور او تور په سور باندې غوره والی نه لري مګر په پرهيزګارۍ سره". بيهقي په شعب الايمان کې روايت کړی (۴۷۷۴).

د اسلام رکنونه:

د اسلام دين په پنځه رکنونو ولاړ دی:

په هر مسلمان باندې لازم دی چې په دې پنځه رکنونو پابندي وکړي تر څو يې اسلام برابر شي، ځکه چې په دې رکنونو کې په يو کې هم کوتاهي ستا اسلام ته ضرر رسوي.

دوه ګواهيانې

ګواهي د دې خبرې چې نشته حق معبود مګر يوازې الله تعالی دی او بېشکه محمد د الله تعالی پيغمبر دی

د لمانځه قاېمول

په مسلمان باندې واجب دي چې په ورځ کې پنځه لمونځونه وکړي، او د هغه شرحه به راشي.

د رمضان د مياشتې روژه

د زکات ورکول

د الله تعالی د کور حج کول

وروسته د دې نه چې تا دا ويډيو کلېپ وکتلو (د مسلمان نوی ژوند Muslim's new life) د هغه څيز په اړه کې خبرې وکړه چې تا په اسلام باندې نور هم مضبوطوي:

د ويډيو کلېپ لېدلو لپاره بارکوډ سکن کړه

د دين هغه اساسات کوم دي چې يو مسلمان يې بايد زده کړي تر څو د الله تعالی بنده ګي په هغه شکل وکړي کوم چې هغه ورته امر کړی؟

د اسلام دين دې لاربنوونو ته شامل دی:

ا) اخلاقي.

ب) علمي.

ج) عملي.

د) تول سم دي.

د اسلام د رکنونو شمېر:

ا) ۶

ب) ۵

ج) ۴

د) ۳

وروسته له دې نه چې الله تعالی بنده ته په اسلام کې د داخلیدو توفیق ورکړ، نو

په هغه باندې لازم دی چې د دین هغه اساسات زده کړي د کومو په وجه چې وکولی شي د الله تعالی بنده ګي وکړي.

سم

ناسم

دریم لوست

زه څنګه مسلمان شم؟

پیلیزه

د نوي مسلمان لپاره تر ټولو په زړه پورې شیبې چې هغه یې نشي هېرولی، د دوو شهادتونو په ویلو سره په اسلام کې د داخلېدو شیبه ده، په دې اعلان سره هغه د ټولو نه مخکې د خپل ځان لپاره دا اعلانوي چې سبا ته به هغه بل حوک وي، او هغه له دې شیبو وروسته د حق د پېژندنې او په هغه د مضبوطېدو په لور لومړي ګامونه پورته کړل. او په دې درس

کې مونږ د شهادتېنو (د وو ګواهیانو) په معنا او د هغو په اړتیاوو ځانونه پوهه وو.

دوه ګواهیانې:

الله تعالی په اسلام کې د ننوتلو لپاره کلید (چابی) د دوو ګواهیانو ویل ټاکلی دی، او هغه دا دي: أشهد أن لَّا إله إلا الله. وأشهد أن محمدًا رسول الله. پدې معنا چې زه ګواهي ورکوم چې د الله پرته بل معبود نشته. او ګواهي ورکوم چې محمد د الله رسول دی.

د دوو ګواهیانو څه معنا ده؟

لومړی: د لا إله إلا الله د ګواهۍ ورکولو معنا

د (أشهد ألا إله إلا الله) معنا: یعنې زه پوخ یقین لرم چې داسې بل څوک معبود نشته چې د بنده ګۍ لاېق وي مګر یوازې الله تعالی دی.

او په دې ګواهۍ کې دوه شیان شامل دي

لومړی

د الله تعالی پرته له بل چا نه د خدایتوب نفي کول

دویم:

الله تعالی لره د خدایتوب ثابتول

د اسلام د دین اصل چې د ټولو پیغمبرانو دین دی: یوازې د الله تعالی عبادت، او له هغه پرته په هر هغه شي کفر کول دي چې عبادت یې کیږي. الله تعالی فرمایلي:

(وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلاَّ نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنَا فَاعْبُدُون)
(وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلاَّ نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنَا فَاعْبُدُون)

(او مونږ له تا نه مخکې هېڅ رسول نه دی لیږلی مګر چې هغه ته به مونږ (دا) وحي کوله چې بېشکه شان دا دی چې له ما نه پرته بل هېڅ حق معبود نشته، نو تاسو زما عبادت کوئ). (الأنبياء: ٢٥).

په هیڅ صورت کې روا نه دی چې د الله جل جلاله پرته د بل چا پر خدایتوب ایمان ولرئ، او په هر ډول عبادت باندې له الله تعالی پرته بل چا ته نږدې کیدل روا نه دي.

دویم: د محمد رسول الله د ګواهۍ ورکولو معنا

د (أشهد أن محمدًا رسول الله) معنا دا ده: یعني زه پوخ یقین او عقیده لرم چې بېشکه محمد صلی الله علیه وسلم د الله تعالی پیغمبر دی، او هغه د ټولو پیغمبرانو وروستی پیغمبر دی، نو د هغه نه وروسته بل پیغمبر نشته، او بېشکه د هغه پیغمبري د ټولو خلکو لپاره ده، الله پاک فرمایلي دي:

(تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرً)
(تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرً)

برکتونو والا دی هغه ذات چې نازل کړی یې دی فرقان - فرق کوونکی په مابین د حق او باطل کې - پخپل بنده باندې د دې لپاره چې د عالمونو (انسانانو او پیریانو) لپاره وېره ورکوونکی شي. (الفرقان: ١)

تمرین

وروسته لدې نه چې ته د (محمد رسول الله) په نامه کتاب ته راوګرځېدلې، د محمد صلی الله علیه وسلم په اړه راتلونکي پېژندګلوي معلومات ولېکه:

د کتاب راښکته کولو (ډاونلوډولو) لپاره بارکوډ سکین کړئ

نوم يې:

نسب يې:

پېدايښت يې:

روزنه يې:

پېغمبري يې:

هجرت يې:

وفات يې:

د دوو ګواهيانو اړتياوې :

يوازې د دوو شهادتونو تلفظ کافي نه دی، بلکې د هغو په مانا پوهېدل او په هغه څه عمل کول چې د دې دواړو د وجې نه لازمېږي. د (له الله پرته بل معبود نشته) د ګواهۍ نه په هغه څه باندې کفر کول لازمېږي چې له الله تعالی پرته يې بنده ګي کېږي، او يوازې په الله تعالی باندې ايمان لرل او يوازې هغه د عبادت وړ ګڼل، او د هغه په بنده ګۍ کې اخلاص کول دي. الله تعالی فرمايلي دي:

(ِ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لاَ انفِصَامَ لَهَا)

(ِ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لاَ انفِصَامَ لَهَا)

(نو چا چې له طاغوت (شیطان، بت) نه انکار وکړ او په الله يې ایمان راوړ، نو یقینا ده ډېره مضبوطه کړی ټینګه ونیوله، چې هغې لره هېڅ پرېکېدل نشته) (البقرة:256 آیت).

د (محمد د پیغمبری) د ګواهۍ په وجه په انسان دا لازمیږي چې: د هغه تصدیق وکړي په هغه څه کې چې هغه پرې خبر ورکوي، او د هغه تابعداري وکړي په هغه څه کې چې هغه پرې امر کوي او یا ترې منع کوي، او د الله تعالی بنده ګي به نه کیږي مګر په هغې طریقې چې هغه راوړی وي.

بحث وکړه

ولې په (لا إله إلا الله) ګواهۍ ورکول د نورو معبودانو چې عبادت يې کيږي کفر کول لازمیږي؟

له خپلو ملګرو سره د هغو دلایلو شمیره شریک کړه چې ولې ځینې خلک د ډول ډول خدایانو اختراع کولو ته لیواله دي او خلک د دوی عبادت ته رابلي..

د هغو عقلي دلیلونو څخه چې د الله تعالی پیغمبر؛ ابراهیم علیه السلام پرې خپل قوم ته دلیل وړاندې کړ کله چې يې ترې پوښتنې کولې:

(أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ)

(ايا تاسي د هغه څه بنده ګي کوئ چې تاسو يې (پخپله تراشئ) (الصافات: ٩٥)

د ارزوني پوښتني

سم

ناسم

کله چې ته پوه شوې چې الله تعالی د دې کاېناتو معبود دی نو بېشکه دا په اسلام کې د ننوتلو لپاره کافي دی:

د محمد رسول الله د پيغمبرۍ په ګواهۍ کې دا کافي ده چې هغه ومنم او تابعداري يې ونه کړم:

وروسته د دې نه چې تا دغه ويډيو کليپ ولېدلو (محمد څوک دی؟ Who is Muhammad?) د پيغمبر صلی الله عليه وسلم د لويۍ په اړخونو خبرې وکړه، او هغه لارې چارې وڅېړه چې د اسلام د ښمنان يې د هغه د سپېڅلي انځور د خرابولو لپاره کاروي.

- Jesus in Quran» د دې پاڼې «jesusandquran.com په کتلو سره، د محمد صلی الله عليه وسلم له عيسی عليه السلام سره د تړاو په اړه خبرې وکړه.

د ويب سايټ د لېدلو لپاره بارکوډ سکن کړه

خلورم لوست

ايمان

پيليزه

کله چې يو مسلمان د قرآن کريم تلاوت کوي يا لمونځ کوي يا د الله تعالی نوره بنده ګي کوي، نو د آرام او ډاډ احساس کوي، دا احساس ځينې خلک د زړه سکون او نېکبختۍ ډيرو لوړو مرتبو ته رسوي کوم چې د ايمان د هغو اثارو څخه دي چې انسان دې ته اړ باسي چې يو مسلمان خپله ټوله زنده ګي الله تعالی لپاره وګرځوي داسې چې د هغه اوامر پکې په مينه او محبت سره سر ته رسوي، او د هغه له نواهيو څخه په مطلقې تابعدارۍ سره ځان ساتي. او په دې لوست کې به مونږ د ايمان د مفهوم، رکنونو او ګټو په اړه ځان پوه کړو.

ايمان څه شی دی؟

ايمان: په زړه او ژبه باندې هغه څه رښتيا ګڼل چې د الله تعالی له طرفه راغلي، او په مينه، اميد، او وېرې سره هغه ته زړه ته تسليمول، او په دې طريقې سره په اندامونو عمل کول دي، الله تعالی فرمايلي:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ آمِنُواْ بِاللّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِيَ أَنزَلَ مِن قَبْلُ وَمَن يَكْفُرْ بِاللّهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلاَلاً بَعِيدًا)

(اې هغو کسانو چې ايمان يې راوړی دی! تاسو پر الله ايمان راوړئ او د هغه پر رسول او پر هغه کتاب چې هغه په خپل رسول باندې نازل کړی دی او پر هغو کتابونو چې له ده نه يې مخکې نازل کړي دي، او څوک چې کفر وکړي په الله او د هغه په ملايکو او د هغه په کتابونو او د هغه په رسولانو او د اخرت په ورځ، نو يقينًا هغه ګمراه شو په ډېرې لرې ګمراهۍ سره). (النساء: ۱۳۶).

بحث وکړه

د امید او وېرې ترمنځ څه فرق دی؟

د اېمان ستنې (رکنونه):

اېمان په شپږو ستنو ولاړ دی، او هغه دا دي:

۱. په الله تعالی اېمان لرل: نو مسلمان په الله تعالی او د هغه په نومونو او صفتونو باندې اېمان لري، او په دې خبره چې بېشکه هغه د دې سترو کاېناتو پالونکی دی، او هغه یوازې د دې کاېناتو پېداکوونکی دی، مالک د ټولو هغو شیانو دی چې په دې کې دي، او د هغوی د چارو سمبالوونکی دی، خپلو بنده ګانو ته روزي ورکوونکی دی، او په دې خبره اېمان او یقین لري چې له هغه پرته داسې بل خدای نشته چې د بنده ګۍ حقدار وي، او یقېنا هغه د کمال په صفتونو ستایل شوی.

۲. په ملاېکو اېمان لرل: نو مسلمان د عزتمندو ملاېکو په شتون اېمان لري، او یقېنا الله تعالی هغوی پیداکړي دي، او هغوی د الله تعالی بنده ګي کوي، څه امر چې ورته کوي په هغه کې یې نافرماني نه کوي، او د هغوی په هغو صفتونو او دندو اېمان لري کومې چې په قرآن او حدیث کې راغلي.

۳. په رالېږل شویو کتابونو اېمان لرل: نو مسلمان په دې اېمان لري چې بېشکه الله تعالی د خپل طرفه خپلو بنده ګانو ته په خپلو پېغمبرانو کتابونه را نازل کړي، هغه یې د خلکو د لارښوونې او هغوی ته د خپل دین د طریقو د ښودلو لپاره را نازل کړي، او د هغو کتابونو څخه دا داي چې الله تعالی په موسی بن عمران علیه السلام باندې تورات را نازل کړي، او زبور یې په داود علیه السلام، او انجیل یې په عیسی ابن مریم

عليهما السلام، او قرآن کريم يې په محمد صلى الله عليه وسلم باندې نازل کړی، او بېشکه قرآن کريم د ټولو وروستنی او د ټولو محافظ دی.

۴. په ټولو پېغمبرانو عليهم السلام ايمان لرل: نو مسلمان په دې باندې ايمان لري چې بېشکه الله تعالى ټولو قومونو ته خپل پېغمبران لېږلي، او هغوی يې په معجزاتو باندې مضبوط کړي کومې چې د دوی په رېښتينولۍ دلالت کوي، د دې لپاره چې مسلمانانو ته زيرې ورکړي، او کافران وويروي، او خپل قوم ته د دين طريقې وربښايي، او چا ته چې لېږل شوی بايد تابعداري يې وکړي، او محمد صلى الله عليه وسلم د هغوی اخرنی او وروستنی پېغمبر دی.

۵. د اخرت په ورځ ايمان لرل: نو مسلمان د قيامت په ورځې ايمان لري، او په دې چې بېشکه الله تعالى به په دغه ورځ مړي د خپلو قبرونو څخه راوباسي، او د هغوی په کړنو به ورسره حساب کتاب کوي، او په هغې به ورته بدلې ورکوي، نو ځېنې د دوی نه به جنت ته ننوځي، او ځېنې د دوی به جهنم ته ننوځي.

۶. په تقدير باندې ايمان لرل: نو مسلمان په ټولو هغو څه ايمان لري چې په دې دنيا کې کېږي که خير وي او که شر دا ټول د الله تعالى په تقدير باندې دي، او په دې ټولو الله تعالى پوهېږي، او په لوح محفوظ کې يې لېکلي، او په دې دنيا کې هغه څه کېږي چې الله تعالى يې غواړي.

الله تعالى سره شرک کول:

د الله تعالی نه پرته په بل چا کې د خدایتوب عقیده لرل، او یا بل چا ته د بنده ګۍ په څه شي باندې ځان نیږدې کول، او دا ډېره لویه ګناه ده، او غټه سرغړونه ده، چې الله تعالی یې نه بخښي، لکه چې الله تعالی فرمایلي:

(إِنَّ اللّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاء وَمَن يُشْرِكْ بِاللّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا)

(إِنَّ اللّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاء وَمَن يُشْرِكْ بِاللّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا)

(بېشکه الله تعالی نه بخښي دا چې له هغه سره دې (څوک) شریک کړی شي او هغه بخښي هغه (ګناه) چې له دې (شرک) نه کمه وي د چا لپاره چې یې وغواړي او څوک چې له الله سره شریک ونیسي، نو یقینًا هغه ډېره لویه ګناه راجوړه کړله) (النساء: ۴۸).

د کتاب او سنت نه مراد: قرآن کریم او د پیغمبر صلی الله علیه وسلم حدیثونه دي، چې دا دواړه په اسلام کې د قانون جوړونې دوه اصلي سرچینې ګڼل کیږي.

اللوح المحفوظ: دا هغه کتاب دی چې الله تعالی پکې ټول هغه څه لیکلي کوم چې د قیامت د ورځې پورې د بنده ګانو لپاره مقرر شوي.

د ایمان ګټې (ثمرې):

د ایمان ډیرې ګټې دي، له هغو څخه:

- د نفس ډاډ: ایمان د مومن روح ته ډاډ ورکوي، له الله او د هغه له تقدیر څخه راضي وي، او له الله تعالی پرته بل له هېڅ څخه نه وېرېږي.

- د الله تعالی پېژندنه: نو مومن خپل رب پېژني داسې پېژندنه چې د هغه تعلق د خپل رب سره زیاتوي، نو د هغه نومونه، صفتونه او کړنې پېژني.

- الله تعالی لوی ګڼل: نو مومن چې کله خپل رب وپېژني د هغه لويي او عزت پکې نور هم زیاتېږي، او هومره يې مېنه او امید زیاتېږي، او په هماغه اندازه له هغه څخه يې وېره هم زیاتېږي.

- په بنده ګانو باندې د الله تعالی د مهربانۍ احساس کول: بېشکه الله تعالی هغوی ته پیغمبران رالېږلي او هغوی ته يې کتابونه رالېږلي، د دې لپاره چې خلک د حق دین لوري ته هدایت شي.

- د ملایکو سره مینه کول: ځکه چې هغوی د الله تعالی بنده ګي او تابعداري کوي.

- د پیغمبرانو سره مېنه کول: بېشکه الله تعالی هغوی د دې لپاره غوره کړي چې خلکو ته د هغه پیغام ورسوي.

- په بنده ګۍ کې زیار ویستل: نو هر څومره چې ایمان قوي کیږي هغومره د انسان بنده ګي زیاتیږي.

- ښاېسته ژوند: نو مومن په هغه څه راضي وي چې الله تعالی هغه ته مقرر کړی وی، او په دې هم پوهیږي کله چې دنیا کې هغه ته کوم مصیبتونه رسیږي د هغه لپاره د درجو

لوړوالی دي، او د دې د ګناهونو رژوونکي دي، لکه څرنګه چې دا د هغو نعمتونو امید لري کوم چې الله تعالی په اخرت کې مومنانو لره تیارې کړي.

- په دنیا باندې نه دوکه کېدل: ځکه چې دنیوي ژوند موقت دی، او دا د اخرت د تل پاتې ژوند لپاره لاره ده.

- د دروغو او خرافاتو معلومول: ځکه چې ایمان ډېری دغه خرافات رابښکاره کوي او باطلوي یې.

- جنت ته ننوتل: نو هغه د تل پاتې نعمتونو کور دی کوم چې هېڅکله نه ختمېږي، او بېشکه الله -تعالی- دغه د خپلو مومنانو بنده ګانو لپاره ځانګړی کړی دی.

تقدیر: دا په ازل کې د الله تعالی له طرفه د څیزونو اندازه کول دي، او د هغه پوهه په دې چې دا به په معلومو وختونو کې، په ځانګړي کېفیت واقع کېږي.

زما یاداښت

د ایمان ځیني ګټې چې په اسلام کې له داخلیدو وروسته مو احساس کړي دي ولیکئ:

په رسولانو د ایمان راوړلو معنا دا ده چې ته یوازې د محمد - صلی الله علیه وسلم- په رسالت ایمان ولرې:

سم

ناسم

د دې ویډیو کلیپ (Who is Allah?) (الله څوک دی؟) له لیدو وروسته د خالق د عظمت په اړه خبرې وکړئ.

دا ویډیو کلیپ وګورئ (The Six fundamentals of faith) (د عقیدې شپږ اساسات) او هغه اغیزې لیست کړئ چې تاسو یې د ایمان له شپږو رکنونو څخه په هر یو کې د خپل ایمان څخه تر لاسه کوئ.

شخصي ارزونه

تعلیمي موخه

د ارزونې کچه

نه

کمزوری

ښه

عالي

۱. آیا تا د انسان د وجود په اړه د پوښتنو ځوابونه وپیژندل؟

۲. آیا ته کولی شې د اسلام معنا په ساده ډول تشریح کړې؟

۳. آیا ته اسلام ته د داخلېدو طریقه پیژنې؟

۴. آیا ته د دوو ګواهیانو په معنا پوهیږې؟

۵. آیا ته کولی شې د دوو ګواهیانو لازم څیزونه شرحه کړې.

۶. آیا ته د ایمان رکنونونه (ستنې) پیژنې؟

۷. آیا ته په الله تعالی د ایمان لرلو معنا شرحه کولی شې؟

۸. آیا ته په ملایکو د ایمان لرلو معنا شرحه کولی شې؟

۹. آیا ته په رالیږلو شویو کتابونو د ایمان لرلو معنا شرحه کولی شې؟

۱۰. آیا ته په پیغمبرانو د ایمان لرلو معنا شرحه کولی شې؟
۱۱. آیا ته کولی شې د آخرت په ورځ د ایمان لرلو معنا شرحه کړې؟
۱۲. آیا ته کولی شې په تقدیر د ایمان لرلو معنا شرحه کړې؟
۱۳. آیا ته پوهېږې چې دوه ګواهیانې څنګه په سمه توګه تلفظ کړې؟
۱۴. آیا ته پوهېږې چې نوی مسلمان څنګه خپل ایمان پیاوړ کړي؟
۱۵. آیا ته په زړه کې د اسلام له دین سره د مینې احساس کوې؟

دويم فصل

قرآن کريم

د فصل لوستونه:

لومړی لوست

قرآن کريم وپېژنه

پيليزه

کله چې الله جل جلاله پیغمبران د هغوی د قومونو د بلنې لپاره راولېږل، نو دوی ته یې داسې معجزې ورکړې چې په وسیله یې خپل قوم ته د نبوت حق ثابت کړي، خو د پیغمبرانو معجزې د هغوی په مړینې سره پای ته رسېدلې، پداسې حال کې چې د اسلام د پیغمبر محمد - صلی الله علیه وسلم- لپاره الله تعالی ښکاره معجزه د هغه د قوم او د ټولو خلکو لپاره

رالېږلي ده چې هغه (د الله غالب کتاب - قرآن کریم- دی چې د ساتلو ذمه واري يې الله تعالی د هغه له مرګ نه وروسته هم کړې ده. او په دې لوست کې مونږ د قرآن کریم ځېنې ادبونه او فضیلتونه پیژنو.

قرآن کریم څه شی دی؟

قرآن کریم د الله - تعالی - هغه کلام دی چې په خپل پیغمبر محمد - صلی الله علیه وسلم - يې نازل کړی دی، او هغه د الله - تعالی - وروستی رالېږل شوی کتاب دی، د هغه نه وروسته بل کتاب نشته.

د قرآن کریم د لوستلو فضیلت:

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

« من قرأ حرفًا من كتاب الله فله به حسنة، والحسنة بعشر أمثالها، لا أقول: (ألم) حرف، ولكن ألف حرف، ولام حرف، وميم حرف ».

«چا چې د الله تعالی له کتاب څخه یو حرف ولوست، نو دې لره په دې باندې یوه نېکي ده، او یوه نېکي په لس چنده ده، زه نه وایم: (الم) یو حرف دی، بلکې الف حرف دی، لام حرف دی، او میم حرف دی». ترمذي په سننو کې په صحیح سند سره روایت کړی (۲۹۱۰ شمېره حدیث). او پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي:

«اقرءوا القرآن، فإنه يأتي يوم القيامة شفيعًا لأصحابه».

«قرآن کریم ولولئ، ځکه چې دا به د قیامت په ورځ د خپلو لوستونکو لپاره سپارش کوونکی وي» مسلم په خپل صحیح کې روایت کړی (۸۰۴ شمېره حدیث)

نازل شوي کتابونه: دا هغه کتابونه دي چې الله تعالی په خپلو پیغمبرانو رانازل کړي دي.

مسلمان په دې کتابونو باور لري او یقینا چې دا د الله تعالی لخوا نازل شوي دي، او دا چې الله تعالی پدې سره وینا کړې ده څرنګه چې د هغه د شان سره مناسب وي، او لدې کتابونو څخه ځینې دا دي: زبور: کوم چې په داود - علیه السلام - نازل شوی، تورات: کوم چې په موسی - علیه السلام - نازل شوی، انجیل: کوم چې په عیسی - علیه السلام - نازل شوی، او د زمانې په اوږدو کې په دې کتابونو کې تحریف او بدل شوي دي.

قرآن کریم د روح او عقل غذا ده:

قرآن کریم د انسانانو عقلونه او روحونه په برابره توګه مخاطب کړي، نو هغه عقل لدې لارو مخاطب ګرځولی:

د قضیو په اړه عقلي استدلال، الله تعالی فرمايلي:

(لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلاَّ اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ)

(که چیرې په دغو (ځمکه او اسمان) کې له الله تعالی نه پرته نور معبودان وی (نو) دواړه به خامخا وران شوي وو، نو الله د عرش مالک؛ پاک دی له هغو خبرو چې دوی یې بیانوي) (الأنبياء:22 آیت). د عقل په کار اچوونې ته رابلل او همدارنګه په دلیلونو او معجزو کې فکر کول، الله تعالی فرمايلي:

(كَذَلِكَ يُبيِّنُ اللهُ لَكُمُ الآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُون)

(كَذَلِكَ يُبيِّنُ اللهُ لَكُمُ الآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُون)

(الله تعالی همداسې ستاسو لپاره آيتونه بيانوي د دې لپاره چې تاسو ښه فکر وکړئ) (البقرة:219 آيت).

د هغه چا بدي بيانول چې د عقل څخه استفاده نه کوي، او فکر پرې نه کوي، الله تعالی فرمايلي:

(أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلاَّ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلا)

(أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلاَّ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلا)

(آيا ته ګومان کوې چې په رښتيا د دوی زياتره اوري، يا له عقل نه کار اخلي، دوی نه دي مګر په شان د خارويو بلکې دوی د لارې په لحاظ زيات ګمراه دي) (الفرقان: ۴۴).

او د دوی روحونه او احساسات د دې لارې نه په ګوته کوي:

د احساساتو څرګندول، او روښانه کول، او په ډيرو حالاتو کې د هغې انځورول، الله تعالی فرمايلي:

(وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّهِ وَالَّذِينَ آمَنُواْ أَشَدُّ حُبًّا لِّلّهِ)

(وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّهِ وَالَّذِينَ آمَنُواْ أَشَدُّ حُبًّا لِّلّهِ)

(او په خلکو کې ځينې هغه څوک دي چې له الله نه غير شريکان نيسي، له هغوی سره داسې مينه کوي لکه له الله تعالی سره د مينې په شان، او هغه کسان چې ايمان يې راوړی دی؛

له الله سره په مينه کې ډېر سخت (او کلک) دي) (البقرة: 165 آيت).

د انساني احساساتو په اړه يادونه، او د هغې د ښه او بد پايلو بيان، الله تعالی فرمايلي:

(وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَّوَدَّةً لِّلَّذِينَ آمَنُواْ الَّذِينَ قَالُوَاْ إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لاَ يَسْتَكْبِرُونَ)

(وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَّوَدَّةً لِّلَّذِينَ آمَنُواْ الَّذِينَ قَالُوَاْ إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لاَ يَسْتَكْبِرُونَ)

(او خامخا لازما به ته له مومنانو سره په دوستی کې تر ټولو خلکو زيات نږدې هغه کسان مومې چې ويلي يې دي: مونږ نصرانيان يو، دا ځکه چې په دوی کې په ربښتيا عبادت کوونکي عالمان او راهبان دي او دا ځکه چې واقعا دوی تکبر نه کوي) (المائدة : ٨٢).

دعوت کې په مهربانۍ او نرمۍ باندې امر، الله تعالی فرمايلي:

(ادْعُ إِلِى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ)

(ادْعُ إِلِى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ)

(د خپل رب لارې ته په حکمت او ښکلي نصيحت سره بلنه کوه او له دوی سره په هغې طريقې سره مجادله (مباحثه) کوه چې هغه تر ټولو ښه وي) (النحل: ١٢٥).

- د احکامو په آيتونو کې ايماني معناوې شاملې دي، الله تعالی فرمايلي دي:

(كَذَلِكَ كُنتُم مِّن قَبْلُ فَمَنَّ اللّهُ عَلَيْكُمْ)

(كَذَلِكَ كُنتُم مِّن قَبْلُ فَمَنَّ اللّهُ عَلَيْكُمْ)

(له دې نه مخکې تاسو هم همداسې وئ، بيا پر تاسو باندې الله تعالی فضل وکړ) (النساء : ٩۴).

د هغو کلیمو کارول چې په نفس باندې اثر کوي، او ريښتني احساسات راپاروي، الله تعالی فرمايلي:

(أَلاَ تُحِبُّونَ أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ)

(أَلاَ تُحِبُّونَ أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ)

(آيا تاسې دا خوښ نه ګڼئ چې الله تعالی تاسې ته بخښنه وکړي) (النور: ٢٢).

او کله نا کله عقلي او روحي دواړه خطابونه په يو ايت کې سره يوځای کوي، د عقل سره مباحثه کوي او قناعت ورکوي، په عين وخت کې احساسات راپاروي، الله تعالی فرمايلي:

(يَاأَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُون)

(يَاأَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُون)

(اې خلقو! تاسو د الله هغه نعمتونه ياد کړئ چې په تاسو شوي دي، ايا له الله نه غير (بل) خالق شته، چې تاسو ته له اسمان او زمکې نه رزق درکوي؟ نشته هېڅ حق معبود مګر

همدی دی، نو کوم اړخ ته تاسو ګرځولی کېږئ). (فاطر : ٣).

بحث وکړه

تا د اسلام نه مخکې کوم آیتونه مطالعه کړي؟ او په تا باندې یې اثر څرنګه و؟

قرآن کریم د ژوند تګلاره ده:

قرآن کریم د الله تعالی کلام دی، هغه ذات چې ټول خلک یې پیدا کړي دي، او هغه په دوی باندې د دوی د ځانونو څخه هم ډېر خبر دی، او ډېر خبر دی په هغه څه چې دوی ته ګټه او یا ضرر رسوي، لدې امله الله - تعالی - قرآن کریم -دټولو رالیږل شوو کتابونو روستنی کتاب- د تګلارې کتاب ګرځولی، کوم چې د خلکو لپاره د هغوی د ژوند تګلاره جوړوي.

او دا خبره د لاندې ټکو څخه څرګندیږي:

- د درملنې پراخوالی: دا د انساني ژوند درملنه په درېو برخو کې کوي: شخصي، کورنۍ او ټولنیزه.

- د هغه د مضوعاتو شمولیت: او هغه د عقایدو، عبادتونو، عادتونو، اجتماعي او مالي اړیکو، عقلي، احساساتي او بدني اړخونو، بین المللي اړیکو، د جنګ او سولې وختونو، او نورو ته شاملیږي.

- انصاف: دا داسې کتاب دی چې په هر حال کې په عدل او انصاف باندې امر کوي، حتا د دښمنانو سره هم، او په هر شکل باندې د ظلم نه منع کوي.

قرآن کریم د خلکو لپاره د هغوی د ژوند تګلاره جوړوي، او هغوی ته دهغوی حقونه او دندې بیانوي، او هغوی ته د هغوی حقونه او په هغوی چې څه لازم وي ورښايي، په خورا نرمۍ سره چې د هغه قانون د هر وخت او ځای لپاره مناسب وي.

پر مسلمان باندې لازمه ده چې د قرآن کریم تلاوت کولو او د هغه د احکامو یادولو باندې ټینګار وکړي.

په قرآن کریم کې د پیغمبرانو کیسې:

قرآن کریم د پخوانیو پیغمبرانو او د هغوی د قومونو له کیسونو نه ډک دی، له آدم علیه السلام نه په پیل سره، او وروسته نوح، هود، صالح، شعیب، ابراهیم، اسماعیل، اسحاق، یعقوب، موسی، عیسی علیهم السلام، او همدارنګه نور پیغمبران او رسولان. قرآن کریم د دوی کیسې د حکمتونو پر اساس ذکر کړي، چې ځینې یې دا دي:

. د دې خبرې بیان چې د ټولو پیغمبرانو دین یو دی، چې اساس یې د الله تعالی یووالی دی.

. د محمد - صلی الله علیه وسلم - تسلي او کلکوالی، د هغه سره چې خلکو څه کړي وو له هغه نه مخکې پیغمبرانو سره هم شوي وو.

. د مسلمانانو د تسلۍ لپاره چې دوی ته څه مصیبت او سختیانې رسیږي د الله تعالی عزتمندو بنده ګانو ته د دوی نه مخکې رسېدلي دي.

. د دې څخه عبرت اخېستل، څکه چې دا حقيقي او واقعي کيسې دي.

تمرين

د راتلونکو عبارتونو څخه يو عبارت په خپله مناسبه خانه کې د تړاو له مخه کېږدئ:

د الله تعالی وينا

خپلو ويونکو لره به سپارش کوي.

په دعوت کې په نرمۍ او مهربانۍ باندې امر کوي.

د عقل څخه کار اخېستلو ته بلنه ورکوي.

داسې الفاظ استعمالوي کوم چې په نفسونو کې اثر کوي.

په نازل شوو کتابونو کې وروستی کتاب دی.

پر محمد صلی الله عليه وسلم باندې رانازل شوی.

د قرآن کريم له ځانګړتياوو څخه:

د قرآن کريم له فضيلتونو څخه:

قرآن کريم

د قرآن کرېم اعجاز

د عربو کافرانو د قرآن کريم نه انکار وکړ، نو الله تعالی هغوی وننګول چې د دې په څېر کتاب، يا د دې په څېر يو سورت، يا د دې په څېر لس آيتونه راوړي، نو دوی د دې نه عاجز پاتې شول.

د سورتونو شمير يې:

۱۱۴ سورتونه دي.

سرچينه يې

الله - تعالی - د جبريل -عليه السلام- په واسطه پر محمد - صلی الله عليه وسلم - باندې نازل کړی.

نازلېدل يې

الله تعالی په مکه او مدينه کې د ۲۳ کلنو په موده کې جلا جلا رانازل کړی.

ژبه يې

الله تعالی په عربي ژبه رانازل کړی.

د آيتونو شمير يې:

۶۲۳۶ آيتونه.

نومونه يې:

الله تعالی په قرآن، کتاب، فرقان او ذکر سره نوملی، او نور نومونه يې هم شته.

ستري او مهمې موضوعګانې يې:

د هغو مهمو موضوعاتو له جملې څخه چې په قرآن کريم کې تحليل شوي دي:

. د الله تعالی پر يووالي باندی بحث او هغه سره د شرک کولو رد.

. د کايناتو په اړه وينا کول د هغه د جوړوونکي په ښه جوړونې باندې دلالت کوي.

. د قرآن کريم کېسې د عبرت او پندونو نه ډکې دي.

. د پيدايښت د پيل او له مرګ وروسته د خلکو د راژوندي کيدو او د هغوی د عملونو د بدلې ورکولو په اړه وينا.

. د مومنانو لپاره د روزنې او قانون جوړونه.

قرآن کريم په مساېلو کې د عقلي استدلال له لارې عقل ته خطاب کوي.

سم

ناسم

الله تعالی ولې قرآن کريم نازل کړی؟

دا ويب سايټ وګوره «alnaba.ws» بيا ځينې هغه دليلونه بيان کړه چې د قرآن کريم په ريښتنولی او د هغه په اثبات دلالت کوي، او د هغه د معجزو ځيني اړخونه په ګوته کړه.

الله تعالی قرآن کريم رانازل کړی دی په:

أ) ټولو پيغمبرانو.

ب) محمد ﷺ .

دويم لوست

د لنډو سورتونو تفسير

پيليزه

الفاتحه سورت د قرآن لوی او ستر سورت ګڼل کيږي، او رسول الله صلی الله عليه وسلم په ډيرو احاديثو کې د هغې په فضيلت او عظمت ټينګار کړی، دا هغه سورت دی چې هر مسلمان يې بايد په يادو حفظ کړي، ځکه چې دا يوازينی

سورت دی چې باید په هر لمانځه کې یې تلاوت وشي، او په دې لوست کې به لدې سورت سره آشنا شو، آیاتونه به یې حفظ کړو او معناوې به یې زده کړو، او همدارنګه به د قرآن کریم یو شمیر لنډ سورتونه زده کړو کوم چې ستری معناوې لري.

الفاتحه سورت:

د سورت معنا:

(بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم)

(بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم)

د قرآن کریم لوستل د الله تعالی په نوم سره پیلوم او د هغه نه مرسته غواړم، (الله) په حقه سره د بنده ګۍ حقدار، د عامې مهربانۍ په ځانګړتیا سره یاد شوی چې ټولو مخلوقاتو ته شامله ده، او په خپلو مومنانو بنده ګانو خاص مهربان دی.

(الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِين)

(الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِين)

(ټول ثنا او صفت خاص الله تعالی لره دي چې پالونکی د ټولو مخلوقاتو دی).

د الله تعالی ستاینه کول د هغه په بشپړو صفتونو سره، او د هغه په نعمتونو سره په ټولو خلکو، نو یوازې هغه د هر ډول ستاینې حقدار دی، او هغه د ټولو مخلوقاتو پالونکی دی، کوم چې یې د نشت څخه پیدا کړي دي، او د هغوی د چارو سمبالونکی دی، او د هغوی د حالاتو سموونکی دی.

(الرَّحْمنِ الرَّحِيم)

(الرَّحْمنِ الرَّحِيم)

(عام مهربان دی، خاص مهربان دی).

الرحمن: د ټولو مخلوقاتو لپاره په عامه مهربانۍ سره یاد شوی دی، او الرحیم: د مومنانو لپاره په خاصه مهربانۍ یاد شوی دی.

(مَـالِكِ يَوْمِ الدِّين)

(مَـالِكِ يَوْمِ الدِّين)

(څښتن دی د ورځې د بدلې)

د قیامت د ورځې څښتن دی، چې د عملونو د حساب او په هغې د بدلې ورکولو ورځ ده.

(ِإيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِين)

(ِإيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِين)

(خاص ستا بنده ګي کوو او خاص ستا څخه مرسته غواړو)

ربه یوازې ستا بنده ګي کوو، او یوازې خاص ستا نه په ټولو چارو کې مرسته غواړو، ځکه چې د ټولو چارو واک ستا په لاس کې دی.

(اهدِنَــــا الصِّرَاطَ المُستَقِيم)

(اهدِنَــــا الصِّرَاطَ المُستَقِيم)

(مونږ ته سمه نېغه لاره وښایه)

مونږ ته د سمې لارې ښودنه وکړه، او مونږ په هغې باندې کلک کړه تر هغه چې تا سره مخ شو، او هغه اسلام دی، هغه ښکاره لاره چې ستا خوښۍ او جنتونو ته رسوونکې ده.

{صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّين}

{صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّين}

{لاره د هغو کسانو چې تا په هغوی باندې نعمت کړی، نه لاره د هغو کسانو چې په هغوی باندې غضب کړی شوی او نه (لاره) د ګمراهانو}.

او دا لاره د هغو خلکو ده چې تا په هغوی باندې پېرزوینه کړی له پیغمبرانو او د هغوی له ملګرو څخه او هغه څوک چې د هغوی په لاره تللي، نو خاص هغوی د هدایت او استقامت خاوندان دي.

او مونږ د هغه چا د لارې نه لرې وساته چې تا په هغوی باندې غضب رانازل کړی، ځکه چې هغوی حق پېژندلی خو عمل یې پرې نه دی کړی، او د ګمراهانو له لارې نه؛ کومو چې د ناپوهۍ له وجې د حق لاره نه ده پېژندلې.

الرحمن: د ټولو مخلوقاتو لپاره (رحم کوونکی)

الرحیم: د مومنانو لپاره خاص دی (رحم کوونکی)

بحث وکړه

د سورت فاتحې د یادولو لپاره مرستندویه وسیلې څه دي؟

د اخلاص سورت:

د سورت معنا:

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَد}

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَد}

(ته دوی ته) ووایه (ای نبي) ! الله تعالی یو دی

ته ووایه -اې پیغمبره- چا چې ستا نه ستا د رب د ځانګړتیاو پوښتنه وکړه: هغه الله تعالی دی په الوهیت او ربوبیت کې یوازې دی، د هغه نه غیر بل څوک د بنده ګۍ حقدار نشته.

{اللَّهُ الصَّمَدُ}

{اللَّهُ الصَّمَدُ}

[الله تعالی بې نیازه دی]

او هغه الله تعالی دی؛ په خپلو صفتونو کې پوره -ذات- دی، او دا هغه ذات دی چې خلک یې د خپلو حاجتونو د پوره کولو لپاره رابولي او هغه د دوی نه بې نیازه دی.

{لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ}

{لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ}

(نه د چا نه پیدا دی او نه ترې څوک پیدا دي)

او هغه الله تعالی دی چې اولاد ورلره نشته، نه زوی او نه لور، او نه ورله مور او پلار شته.

{وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ}

{وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ}

(او نه ورله څوک سیال او برابر شته)

هغه په خپل مخلوق کې هیڅ مشابهت نلري، نه په ذات کې، نه په نومونو کې، نه په صفاتو کې او نه په کړنو کې.

الفلق سورت:

د سورت معنا:

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَق}

وو ايه (اې پيغمبره): زه پناه نيسم په رب د سبا پورې

ته وو ايه -اې پيغمبره-: پناه غواړم په الله تعالی پورې چې رب د سبا دی، او هغه د سبا راختل دي.

{مِن شَرِّ مَا خَلَق}

{مِن شَرِّ مَا خَلَق}

د شر د هغه څه نه چې پيدا کړي يې دي

د شر د ټولو مخلوقاتو نه چې الله تعالی پيدا کړي دي، هغه چې مونږ يې وينو او هغه چې نه يې وينو.

{وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَب}

{وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَب}

او د تيارې شپې د شر نه کله چې راخوره شي

او د شپې د شر نه کله چې يې تياره راخوره شي، او په دې کې چې کوم شرونه او ضرر رسوونکي ځيزونه دي.

{وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَد}

{وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَد}

او د شر د هغو (جادوګرو) ښځو نه چې په غوټو کې پوکې وهونکې دي

او د شر د هغو جادوګرو ښځو څخه کومې چې په غوټو کې پوکې کوي کله چې د جادو کړنې ترسره کوي.

{وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ}

او د شر د کینه کوونکو نه کله چې کینه ښکاره کړي. او د شر د کینه کوونکي نه کوم چې د یو چا نه د نعمت د لرې کولو هیله کوي، او هغه ته ضرر ورسیږي.

الفلق: د سبا راختل.

الغسق: د شپې تکه توره تیاره.

الناس سورت:

د سورت معنا:

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ}

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ}

ووایه (اې پیغمبره): زه پناه غواړم په رب د خلکو پورې.

ته ووایه -اې پیغمبره-: پناه وړم الله تعالی ته چې پالوونکی د خلکو دی، یوازې همدا په هر شي قادر دی.

{مَلِكِ النَّاسِ}

{مَلِكِ النَّاسِ}

د خلکو پادشاه او څښتن دی.

د ټولو خلکو پادشاه دی، د هغوی په ټولو چارو کې تصرف کوونکی دی.

{إِلَهِ النَّاسِ}

{إِلَهِ النَّاسِ}

د خلکو حقیقي معبود دی.

د ټولو خلکو حقيقي معبود دی، د هغه نه پرته دوی لره بل څوک د بنده ګۍ حقدار نشته.

{مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاس}

{مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاس}

د شر د وسوسې اچوونکي، پټېدونکي نه.

د شيطان د ضرر نه کوم چې دوی ته د غفلت په وخت کې وسوسې وراچوي، او کله چې الله تعالی يادوي نو بيا دا کار نشي کولی.

{الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاس}

{الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاس}

هغه چې د خلکو په سينو کې وسوسې اچوي.

هغه چې د خلکو په سينو کې غلط فکرونه اچوي، او د هغوی په احساساتو او فکرونو لوبې کوي.

{مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاس}

{مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاس}

له پېريانو او انسانانو څخه.

د انسي او جني شيطانانو څخه.

الکافرون سورت:

د سورت معنا:

{قُلْ يَاأَيُّهَا الْكَافِرُون}

{قُلْ يَاأَيُّهَا الْكَافِرُون}

(اې پيغمبره!) ته (دوی ته) ووايه: اې کافرانو.

اې -پېغمبره- ته هغو کسانو ته ووايه چې په الله تعالى او د هغه پر رسول يې کفر کړى: اې په الله تعالى باندې کفر کوونکو.

{لاَ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ}

{لاَ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ}

زه د هغو (شيانو) عبادت نه کوم چې تاسو يې کوئ.

زه د هغو باطلو خدايانو بنده ګي نه کوم چې تاسو يې کوئ، لکه بتان او داسې نور.

{وَلاَ أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ}

{وَلاَ أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ}

او نه تاسو د هغه ذات بنده ګي کوئ چې زه يې کوم.

او نه تاسو د هغه حقدار پروردګار بنده ګي کوئ کوم چې زه يې کوم، او هغه يوازې د بنده ګۍ حقدار دى.

{وَلاَ أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ}

{وَلاَ أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ}

او نه زه د هغه شي بنده ګي کوم چې تاسو يې بنده ګي کړې ده.

او نه زه د هغو باطلو خدايانو بنده ګي کوم چې تاسو يې بنده ګي کوئ.

{وَلاَ أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ}

{وَلاَ أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ}

او نه تاسو د هغه ذات بنده ګي کوئ چې زه يې کوم.

او نه تاسو د هغه حقدار پروردګار بنده ګي کوئ کوم چې زه يې کوم، او هغه يوازې د بنده ګۍ حقدار دی.

{لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ}

{لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ}

ستاسو لپاره ستاسو دين دی او زما لپاره زما دين دی.

ستاسو لپاره ستاسو دين دی کوم چې تاسو پرې ياست، او زما لپاره زما هغه دين دی چې ما رانيولی.

کافر: هغه چا ته ويل کيږي چې د (الله تعالی) د توحيد ګواهي يې نه وي ورکړې او د محمد - صلی الله عليه وسلم - د پيغمبرۍ تابعداري يې نه وي کړې.

بحث وکړه

سورت اخلاص او کافرون په کومو موضوع ګانو تاکيد کړی؟

الکوثر سورت:

د سورت معنا:

{إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ}

{إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ}

(بېشکه مونږ تا ته کوثر درکړی).

اې پيغمبره مونږ تا ته ډير خير درکړی چې هغه لره هيڅ حساب او شميرل نشته په دنيا او اخرت کې، او د دې خير له جملې څخه په جنت کې د کوثر نهر دی.

{فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ}

{فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَر}

نو ته د خپل رب لپاره لمونځ او قرباني كوه.

نو ته دې خپل رب ته لمونځ او قرباني خاص كړه، او يوازې د هغه بنده ګي وكړه چې هغه لره هېڅ شرېک نشته، او يوازې د هغه په نوم قرباني وكړه چې يوازې دی او هغه لره هېڅ شرېک نشته، او د هغه شکر ادا كړه چې هغه تا ته عزت او خير دركړی.

{إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الأَبْتَر}

{إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الأَبْتَر}

بېشكه ستا دښمن هم هغه بې بنياده (بي اولاده) دی.

بېشكه ستا سره حسد كوونكی او ستا د حق دين سره حسد كوونكی، همدغه كمزوری، ذليل، د خلكو نه هير شوی او د خير نه محروم دی.

شانئک: يعني هغه څوک چې تا بد ګڼي، او ستا د حق دين سره كينه كوي.

العصر سورت:

د سورت معنا:

{وَالْعَصْر}

{وَالْعَصْر}

قسم دی په عصر (مازېګر، يا زمانه).

الله تعالى په زمانه او وخت باندې قسم كړی په كوم كې چې د انسانانو حركتونه واقع كيږي، د خير اوشر څخه.

{إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ}
{إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ}
بېشکه انسان په تاوان کې دی.
بېشکه انسان په تاوان او هلاکت کې دی.
{إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ}
{إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ}
غیر له هغو کسانو نه چې ایمان یې راوړی او نیک عملونه یې کړي، او یو بل ته یې د حق دین وصیت کړی، او یو بل ته یې د صبر وصیت کړی.

مګر هغه کسان چې په الله تعالی یې ایمان راوړی او نیک عملونه یې کړي، او ځینو یې نورو ته د حق قبلولو او په هغه باندې د کلک پاتې کېدلو وصیت کړی، او په دې باندې د صبر کولو وصیت یې کړی.

شخصي ارزونه

١. آیا ته کولی شې دا شرحه کړی چې قرآن کریم څه شی دی؟

٢. آیا ته کولی شې د قرآن کریم او زنده ګۍ ترمنځ تړاو باندې فکر وکړې؟

٣.آیا ته پوهیږې چې الله تعالی په قرآن کریم کې ولې د پیغمبرانو کیسې ذکر کړي؟

۴. آیا ته د سورت فاتحې لنډه معنا باندې پوهیږې؟

۵. آیا ته د سورت اخلاص لنډه معنا باندې پوهیږې؟
۶. آیا ته د سورت الفلق په لنډه معنا باندې پوهیږې؟
۷. آیا ته د سورت الناس په لنډه معنا باندې پوهیږې؟
۸. آیا ته د سورت الکافرون په لنډه معنا باندې پوهیږې؟
۹. آیا ته د سورت الکوثر لنډه معنا باندې پوهیږې؟
۱۰. آیا ته د سورت العصر په لنډه معنا باندې پوهیږې؟
۱۱. آیا ته سورت الفاتحه سم لوستلی شې؟
۱۲. آیا ته وتوانیدې چې سورت فاتحه حفظ کړې؟
۱۳. آیا سورت اخلاص په سمه توګه لوستلی شې؟
۱۴. آیا ته وتوانیدې چې سورت الاخلاص حفظ کړې؟
۱۵. آیا سورت الفلق په سمه توګه لوستلی شې؟
۱۶. آیا ته وتوانیدې چې سورت الفلق حفظ کړې؟
۱۷. آیا ته وتوانیدې چې سورت الناس په سمه توګه ولولې؟
۱۸. آیا ته وتوانیدې چې سورت الناس حفظ کړې؟
۱۹. آیا سورت الکافرون په سمه توګه لوستلی شې؟
۲۰. آیا ته وتوانیدې چې سورت الکافرون حفظ کړې؟
۲۱. آیا سورت کوثر په سمه توګه لوستلی شې؟
۲۲. آیا ته وتوانیدې چې سورت الکوثر حفظ کړې؟
۲۳. آیا سورت العصر په سمه توګه لوستلی شې؟
۲۴. آیا ته وتوانیدې چې سورت العصر حفظ کړې؟

۲۵. کوم سورتونه دي چې لوستلي دی، آیا د هغوی معناوي احساسوې؟

دريم فصل

عبادتونه

د فصل لوستونه:

لومړی لوست

بنده ګي

پیلیزه

مسلمان په خپل ژوند کې يو شمېر عبادتونه کوي چې د هغې له لارې خپل خالق ته نږدې کېږي، او دا ټول عبادتونه د الله عزوجل د لویی او یوازې هغه ته د عاجزی لپاره دي پرته له نورو څخه، او څومره چې د مسلمان په زړه کې د الله تعالی درناوی وي همغومره يې اثر په بنده ګۍ کې ښکاره کېږي، او رېښتنی مسلمان هغه دی چې د هغه ټوله زنده ګي، چارې، خوب او تفریح ټول خاص د الله تعالی د رضا لپاره وي، د الله تعالی د دې وینا مطابق:

{قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِين لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِين}

{قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِين}

ته ووايه: بېشکه زما لمونځ او زما قرباني او زما ژوند او زما مرګ خاص د الله تعالی لپاره دی.

{لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِين}

هغه لره هېڅ شریک نشته، او ماته د همدې (توحېد) حکم شوی دی او زه تر ټولو مسلمانانو اول یم. (الأنعام:162 - 163 آیتونه). او په دې لوست کې به مونږ د عبادت معنا، ډولونه، د قبلېدو شرطونه، او درجې یې وپېژنو.

د عبادت معنا:

عبادت: دا هغه عملونه دي کوم چې الله تعالی روا کړي تر څو مسلمان پرې هغه ته ځان نږدې کړي، او په دې کې ټول عملونه او ویناوې شاملې دي کومې چې الله تعالی خوښوي، که هغه ښکاره وي؛ لکه بدني عبادتونه، لکه: لمونځ او حج، یا که ښکاره نه وي؛ لکه د زړه عبادتونه لکه: د الله تعالی محبت، وېره او امید او نور د زړه عبادتونه. او بنده کولای شي خپل عادتونه په ښه نیت سره په عبادت بدل کړي. که د الله تعالی عبادت ته د ځواکمن کېدو په نیت خوراک، څښاک او خوب وکړي، نو په دې سره ورته ثواب ورکول کېږي.

د عبادت ډولونه:

عبادتونه مختلفو ډولونو باندې تقسیمېږي:

د زړه عبادتونه

مسلمان یې په خپل زړه سره کوي، لکه: مینه، وېره، امید او عاجزي.

بدني عبادتونه

چې مسلمان یې په بدن سره کوي، لکه: زکات او حج.

د پرېښودلو عبادتونه

مسلمان خپل رب ته د حرامو په پرېښودلو سره ځان نږدې کوي، لکه: د شرابو او زنا پرېښودل، او یا په ځېنو وختونو کې ځېنې مباح کارونه پرېښودل، لکه په روژه کې خوراک او څښاک پرېښودل.

امېد: هغه د الله تعالی په فضل خوشحالېدل، او د هغه د احسان او ورکولو طمع کول، په داسې حال کې چې هڅه کول او په الله باندې ښه توکل کول.

عاجزي: دا هغه شکل دی چې روح پکې ارام وي او ذهن پکې د عبادت په وخت کې نه ګډوډېږي، لکه لمونځ او اغېز یې د غړو په ارامتیا کې څرګندېږي.

د عبادتونو د قبلېدو شرطونه:

د عبادت د قبلېدو لپاره دوه شرطونه لازم دي: لومړی: الله تعالی ته اخلاص کول، نو مسلمان د شرک او ریا پرته یوازې الله تعالی ته د نږدې کیدو لپاره عبادت کوي. دویم: د الله تعالی له قانون سره سمون، نو مسلمان عبادت په هغه ډول کوي لکه څرنګه چې الله تعالی روا کړی، او لکه څرنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم کړی دی.

ریاء (ځان ښودنه): دا چې مسلمان په خپل عبادت سره دا هدف وګرځوي چې خلک یې د بنده ګۍ په حال کې وګوري، او د دې په وجه یې وستایي.

بحث وکړه

ریا کار سړی الله ته د اخلاص په پرېښودلو سره څه دلاسه ورکوي؟

د عبادتونو درجې (مرتبې):

عبادت مختلفې درجې دي: ځينې يې: هغه دي چې په هر مسلمان باندې واجب دي، لکه: لمونځ. او ځينې يې هغه دي چې په ځينو مسلمانانو باندې واجب دي: لکه: زکات، نو دا يوازې په مالدارو فرض دی. او د ځينو: کول يې مستحب دي خو واجب نه دي، لکه: د لمانځه نه وروستو دعاګانې او ذکر.

تمرين

د لاندې عبادتونو څخه هر يو عبادت په خپله مناسبه خانه کې کېږدی د هغه د مرتبې په اساس په اسلام کې:

. د مازېګر لمونځ.

. د سهار اذکار.

. مور او پلار سره نېکي کول.

حج

. روژه.

. رمضان.

. زکات.

په هر مسلمان باندې واجب دي:

په ځينو مسلمانانو باندې واجب دي:

مستحب دي او واجب نه دي:

د دې ويډيو کلېپ له مخې (Why do i surrender? to Allah) ولې زه الله ته تسليم شم؟) د هغې نتيجې په اړه خبرې وکړئ چې يو مسلمان يې يوازې د الله تعالی په مراد

باندې تمرکز کولو او په خپلو ټولو کارونو کې يوازې هغه ته په اخلاص کولو سره ترلاسه کوي.

د نيک عمل د قبلېدو لپاره لازم دي چې خاص د الله تعالى لپاره وي او د هغه د شريعت سره موافق وي.

سم

ناسم

دويم لوست

پاکوالی

پيليزه

اسلام پاکوالي او نظافت ته بلنه کوي، او په دې يې ټينګار کړي چې مسلمان بايد د خپل ځان پاکوالی په پام کې ونيسي، او دا مسئله يې د دين له نخښو څخه ګرځولې، او د ډېرو عبادتونو صحت يې د مسلمان له پاکوالي سره تړلی، او دا د مسلمان د ځانګړتياوو څخه دي؛ له هغو ځانګړتياوو څخه چې مسلمان پرې د نورو څخه توپير کيږي، او په دې لوست کې به مونږ د پاکوالي معنا، ډولونه او په دې اړه ځينې احکام زده کړو.

د پاکوالي معنا:

پاکوالی

الله تعالى ته بنده ګي کول

دا د يو کار قصد کول دي الله تعالى ته د تابعدارۍ او نږدېکت په نيت.

د بې اودسۍ په لرې کولو سره.

بې اودسي د هر هغه شي لپاره یو شرعي صفت دی چې په غړو کې ورګډیږي او له امله یې پاکوالی لرې کیږي.

او د پلیتیانو لرې کول

دا هغه پلیت شیان دي چې شریعت یې د لرې کولو او د هغه د پاکولو امر کړی، لکه تش او ډک اودس ماتي.

اضافي مطالعه

د طهارت د احکامو په اړه د لا زیاتو معلوماتو لپاره (اسلام کې پاکوالی) کتاب ولولئ، چې په څو نړیوالو ژبو (اصول پلورنځي) کې شتون لري.

د کتاب رابشکته کولو (ډاونلوډولو) لپاره بارکوډ سکین کړئ

د پاکۍ ډولونه:

پاکوالی دوه ډولونو باندې ویشل کیږي:

1. حسي پاکوالی

د نجاستونو له لیرې کولو او د (نجاستونو د)ځای له پاکولو څخه یې عبارت دی، او د هغه لاملونو له منځه وړل دي چې د لمانځه مانع ګرځي؛ او دا د بدن د ځینو برخو په مینځلو او یا د ټول بدن په مینځلو سره کیږي.

۲. معنوي پاکوالی.

او دا د مؤمنانو په حق کې له شرک، حسد، کینې او داسې نورو قلبي ناروغیو څخه د زړه پاکوالی دی، او دا پاکوالی

لکه د بدن د پاکوالي په څېر مهم دی؛ بلکه دا ناشوني ده چې د بدن شرعي پاکوالی د شرک د نجاست په شتون کې پاتې شي - الله تعالی فرمایلي دي: {إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ} [التوبة: 28]{یقینا چې مشرکان نجس دي}.

حسي پاکوالی یا په اوداسه او یا په ځان وینځلو سره کیږي.

د اوداسه څخه مراد: د بدن د ځینو غړو وینځل دي په اوبو سره.

د غسل نه مراد: په اوبو سره د ټول بدن وینځل دي.

په پاکوالي کې پاکې اوبه استعمالیږي، لکه د دریابونو، سیندونو، کوهیانو (څاګانو)، او یا نورې هغه اوبه چې پلیتي ورسره نه وې یوځای شوي.

د پاکوالي اړوند ځینې حکمونه:

. اصل په شیانو کې پاکوالی دی، او د یو شي په پلیتۍ باندې تر هغه وخته حکم نشي کېدلی تر څو چې یې شریعت په ناپاکۍ حکم نه وي کړی.

. د بدن او یا جامو په پاکوالي کې د پلیتۍ لرې کولو لپاره په اوبو او یا کوم بل پاکوونکي شي باندې بسنه کوي.

. کله چې انسان د حاجت رفع کولو لپاره حمام ته ننوځي، نو غوره دا ده چې د تش اودس ماتي او ډک اودس ماتي ځایونه په اوبو سره پاک کړي، او دا هم جایز ده چې په تشناب کاغذ، او یا بل پاکوونکي شي سره یې پاک کړي.

بحث وکړه

د یو مسلمان د پاکوالي او شخصي حفظ الصحې په اړتیا باندې ټینګار په څه باندې دلالت کوي؟
سم ځواب غوره کړئ:
د پاکوالي معنا:
أ) د بې اودسۍ لرې کول.
ب) د پلیتئ لرې کول.
ج) ټول سم دي.
په اوبو سره د ټول بدن مینځلو ته وايي:
أ) اودس.
ب) غسل.
ج) تیمم.
پاکوالي عموما دوه ډولونه لري؛ هغه دا دي:
أ) حسي او معنوي پاکوالی.
ب) اودس او تیمم.
ج) اودس او غسل کول.

دریم لوست

اودس

پیلیزه

اودس په اسلام کې خپل ارزښت د فرضي لمانځه سره د نژدې تړاو له امله لري چې د اسلام تر ټولو لویه نخښنه ده، او له همدې امله باید مسلمان يې په يادولو او په سمه توګه ادا

کولو باندې تېنګار وکړي، او په دې لوست کې به مونږ د اودس په معنا، د هغه واجبونکي شیان، د هغه ماتوونکي شیان، او سمه طریقه وپېژنو.

د اودس معنا:

اودس: په ځانګړې طریقې سره د مخ، لاسونو، او پښو مېنځل، او د سر مسح کول دي.

د اودس واجبات:

د اوداسه واجبوونکي هغه کارونه دي چې اودس ورته شرط دی، او کله چې بې اودسه شي دا شیان پرې حرامېږي، او هغه دادي:

۱. لمونځ.

۲. د کعبې شریفې طواف.

۳. د قرآن کریم لمس کول.

بې اودسي: په انسان کې یو معنوي صفت دی چې انسان د لمانځه نه منعه کوي مخکې لدې نه چې ځان پاک کړي او دا د پلیتۍ په څیر محسوس څیز نه دی، او دا - بې اودسي - په دوه ډوله دي، یو یې هغه ده چې مسلمان باندې لازم دی چې د هغه د لرې کولو لپاره اودس وکړي، او بل یې پرته له غسل څخه نه لرې کیږي.

څرنګه اودس وکړو؟

مسلمان چې د اودس کولو اراده وکړي باید لاندې کارونه وکړي:

۱. په زړه کې دې د اوداسه نیت وکړي، او ودې وایې: «بسم الله».

۲. دواړه لاسونه دې په اوبو پرمېنځي، شروع دې د ښی لاس څخه وکړي.

۳. خولې ته په اوبو اچولو سره دې هغه پاکه کړي، بیا دې اوبه په خوله کې وخوځوي، بیا دې يې بېرته راوغورځوي، او دې ته مضمضه وایي.

۴. پوزه دې په اوبو اچولو سره پاکه کړي داسې چې اوبه پورته کش کړي، بیا دې بیرته د هوا سره راوباسي.

۵. ټول مخ دې ووېنځي، او مخ په اوږدوالي سره د تندې د وېښتانو د راختلو له ځای نه تر د زنې د لاندې برخې پورې دی، او د ږيرې سره که چېرته ئې وي، او په پلنوالي سره د یو غوږ نه تر بل غوږ پورې.

۶. لاسونه دې د ګوتو له سرونو نه څخه تر څنګلو پورې ومېنځي، شروع دې د ښی لاس څخه وکړي.

۷. خپل لاسونه دې په اوبو سره لامده کړي، بیا دې پرې په خپل سر مسح وکړي، د مخې طرف نه دې شروع وکړي شاته دې يې بوځي، بیا دی يې بېرته مخې ته راولي.

۸. د شهادت ګوتې دې په خپلو غوږونو کې دننه کړي، او د غوږونو شا دې په خپلو غټو ګوتو سره مسحه کړي.

۹. خپلې پښې دې د پړکو (ښنګرو) سره ومېنځي، او دا هغه دوه هډوکي دي کوم چې د پښې په مفصل کې نبغ راوتلي، او په ښی پښې دې شروع وکړي.

د اوداسه د اندامونو د مېنځلو شمېر:

په اوداسه کې سنت طرېقه دا ده چې هر يو اندام دې درې ځلې ومېنځې مګر د سر او غوږونو مسحه کول يو ځل دي، او د هر اندام يو ځل مېنځل هم روا دي په دې شرط چې پوره يې ومېنځې.

د اودس ماتونکي:

اودس د څلورو شيانو نه په يو سره ماتېږي:

. د دوو لارو څخه د څه شي وتل، لکه: باد، تشې متيازې، يا ډکې متيازې، يا مني او يا هغه لوندوالى چې د شهوت د وجې نه راووځي.

. د خوب يا نشې په وجه د عقل تلل.

. بغير د پردې څخه د اندام مخصوصه لمس کول.

. د اوښ غوښه خوړل.

اضافي مطالعه

د اودس کولو څرنګوالي په اړه دا فلم وګورئ چې د اصول مرکز لخوا چمتو شوى دى.

د ويډيو کتلو لپاره بارکوډ سکين کړئ

بحث وکړه

د اودس زده کولو او په سمه توګه د پلي کولو لپاره ځېني وسېلې وشمېره؟

زه کوم وخت بايد دويم ځلي اودس وکړم؟

کله چې مسلمان اودس وکړي نو اصل دا دی چې د هغه اودس پاتې کيږي تر څو هغه څه ونه کړي چې د هغه په وجه اودس کول پرې واجبيږي، کوم چې مخکې تير شو.

تمرين

د راتلونکو عبارتونو څخه يو عبارت په خپله مناسبه خانه کې د تړاو له مخه کيږدئ:

. د تشو متيازو وتل.

. د قرآن شريف لمس کول.

. خوب.

. لمونځ.

. د کعبې نه طواف.

. په شهوت سره د اندام مخصوصه لمس کول.

. د اوښ غوښه خوړل.

د هغه لپاره د اودس کول شرط دی:

د اودس ماتونکي:

په جورابو باندې مسحه کول:

کله چې اودس کوونکی جورابې دواړو پښو ته اغوستی وي، نو هغه لره جايز دی چې د پښو په ښکاره برخه په خپلو لمدو لاسونو سره مسحه کړي، او د پښو مينځلو لپاره د هغې ويستلو ته ضرورت نشته، او د دې لپاره درې شرطونه دي:

لومړی: بايد جورابې يې په اودسه باندې اغوستې وي.

دويم: جورابې بايد پښه د پړکو سره پټه کړي.

دریم: د مسح کولو موده باید د اوسېدونکي (مقیم) لپاره د (۲۴ ساعتونو)، او د مسافر لپاره د (۷۲ ساعتونو) څخه زیاته نه وي.

په جورابو باندې د مسحې وخت د اولې مسحې نه شروع کیږي.

د اوداسه راتلونکي کارونه ترتیب کړئ پیل یې له اول نه وکړه:

ا) د سر مسح.

ب) خولې ته اوبه اچول.

ج) د مخ مېنځل.

د) د غوږونو مسح کول.

هـ) د پښو مېنځل.

و) د لاسونو مېنځل.

د راتلونکو عبادتونو څخه هغه په نخښه کړئ چې اودس کول ورته شرط دی:

أ) لمونځ.

ب) روژه.

ج) د قرآن کریم لمس کول.

د) اذان.

هـ) طواف.

سم ځواب غوره کړئ:

په لنډه توګه د اودس د ماتوونکو شیان وشمیرئ:

أ) ۲
ب) ۳
ج) ۴

څلورم لوست

غسل

پیلیزه

ځېني داسې حالتونه شته چې یوازې اودس پکې بسنه نه کوي، بلکې غسل پکې هم لازمېږي، پدې لوست کې به مونږ د غسل معنا، د لازمېدو اسباب او طریقه وپېژنو.

د غسل معنا:

غسل: له لویې پلیتۍ څخه د پاکوالي په نیت په اوبو سره د ټول بدن وینځل دي.

څرنګه غسل وکړو؟

په غسل کې د ټول بدن وېنځل په اوبو سره او خولې او پوزې ته اوبه اچول اړین دي، نو کله چې یو مسلمان دا کار وکړ، هغه د لویې پلېتۍ نه پاک شو.

لویه پلېتي: دې ته وایي چې د هغې د لرې کولو لپاره غسل کول اړین دي او یوازې اودس بسنه نه کوي او دا څو ډولونه لري:

۱. جنابت: د سړي او ښځې هغه حالت دی چې کله دواړه جماع (کوروالی) وکړي، او یا که د چا نه په شهوت سره مني ووځي که څه هم له کوروالي پرته وي.

۲. حیض: هغه میاشتنۍ وینه ده چې له ښځې نه ځي.

۳. نفاس: هغه وینه ده چې د ماشوم له زیږیدلو نه وروسته د ښځې د رحم (بچه دانې) څخه وځي.

د پوره غسل طریقه:

کله چې یو مسلمان د پوره غسل اراده وکړي، نو هغه باید لاندې کارونه وکړي:

۱. په خپل زړه کې د غسل نیت وکړي او خپل مخصوصه اندام دې په اوبه سره ومینځي.

۲. اودس دې وکړي لکه څرنګه چې د لمانځه لپاره اودس کوي.

۳. ټول بدن دې په اوبو سره ومینځي.

غسل کله واجبیږي؟

په درې حالتونو کې په مسلمان غسل واجبیږي:

لومړی: په شهوت سره د مني وتل، برابره خبره ده په خوب کې وي که په ویښه وي.

دویم: جماع (کوروالی)، برابره خبره ده که انزال وشي او که ونه شي.

دریم: د ښځې څخه د حیض یا نفاس وینه وتل، نو کله چې وینه ودریږي لامبل وربانديې لازمیږي.

بحث وکړه

د لویې بې اودسۍ د پورته کولو لپاره د غسل کولو لاربښوونه څه ته اشاره کوي؟

هغه کارونه چې جنب کس لره یې کول حرام دي:

هغه کس چې د جماع او یا د مني د خارجېدو له امله پرې غسل واجب شوی وي دې حالت ته (جنابت) ویل کېږي، او دغه کس ته (جنب) ویل کېږي، او په دې حالت کې په دې باندې دا څیزونه حرام دي:

۱. لمونځ.

۲. د کعبې شرېفې طواف.

۳. د قرآن کریم لمس کول او یا رااخېستل.

۴. په جومات کې پاتې کیدل.

د قرآن کریم تلاوت کول.

تیمم:

که یو څوک اودس او یا غسل کول غواړي او د اوبو د نشتوالي له وجې د دې نه عاجز شي، یا د ناروغۍ او یا بل څه له امله د اوبو د استعمال توان نه لري، نو هغه لره د دې دواړو په بدل کې تیمم روا دی. د تیمم طریقه: په زړه سره دې د تیمم نیت وکړي او په یو وار دې په خپلو لاسونو خاوره ووهي، بیا دې په هغې خاوره چې په لاسونو کې یې پاتې دي مخ مسحه کړي، بیا دې پرې خپل لاسونه مسحه کړي.

که چېرته د تیمم کولو وروسته اوبه ومومم څه باید وکړم؟

کله چې یو مسلمان اوبه ومومي او یا د اوبو د استعمالولو توان ولري اودس یې ماتېږي او اودس یا غسلورباندې لازمېږي.

باید ټول بدن ته اوبه ورسیږي تر څو غسل سم او جنابت لرې شي.

په خوب کې د مني وتلو له امله غسل نه لازمیږي، او په ویښه د وتلو په وخت کې غسل لازمیږي.

جنب انسان لره جواز نلري چې په جومات کې کېښني.

سم

ناسم

مسلمان لره په لاندې حالت کې تیمم کول روا دی:

أ) کله چې د اوبو د استعمالولو توان ونه لري.

ب) د اوبو د نشتوالي په وخت کې.

ج) ټول سم دي.

پنځم لوست

ځیني هغه حکمونه دي چې مسلماني ښځې لپاره ځانګړي دي

پیلیزه

الله تعالی ښځه په ځېنې ځانګړتیاوو او صفاتو سره ځانګړې کړې ده چې په هغې سره یې د سړیو نه توپیر کېږي، لکه څنګه هغې باندې د سړیو نه پرته ځېني عبادتونه واجب کړي، او په دې لوست کې به مونږ ځېني هغه مسألې وپېژنو چې هغه د مسلماني ښځې ځانګړتیاوې دي.

په اسلام کې د ښځې مرتبه او مقام:

د هغو مسلو د مثالونو بیان چې په اسلام کې د ښځې د مرتبې سره تړاو لري.

. اسلام ښځې ته په میراث کې د هغې حق په انصاف او سخاوتمندانه تقسیم سره ورکړی، په ځینو ځایونو کې ښځه د سړي سره برابره وي، او په ځینې ځایونو کې یې برخه توپیر لري، د هغې د خپلولی او د هغې خرچې له وجې چې هغې ته سپارل شوې وي.

. په ډیرو چارو کې یې د سړي او ښځې ترمنځ برابروالی راوستی لکه ټولې مالي راکړې ورکړې.

. ښځې ته یې د خاوند د اختیارولو ازادي ورکړی.

. د هغې نوم او خپل پلار ته د نسبت شرف یې ورته پرېښودلی،

. پر سړي واجب ده چې د هغې پالنه وکړي او په هغې باندې بې له احسانه لګښت وکړي که چیرته هغه له هغو کسانو څخه وي چې مصرف کول پرې واجب وي لکه ښځه، مور او لور.

. د هغې ضعیفې ښځې په خدمت یې ټېنګار کړی چې څوک نه لري، که څه هم خپلوان یې نه وي، او د هغې په خدمت کې یې ترغیب ورکړی او دا یې د الله تعالی په نیز د غوره عملونو څخه ګرځولی.

اضافي مطالعه

دا ویډیویي ماده وګورئ چې په اسلام او ځینو نورو دینونو کې د ښځو مقام سره پرتله کوي.

د ویډیو کتلو لپاره بارکوډ سکین کړئ

د ښځې تړاو له نارينه سره:

د نارينه سره د ښځې اړيکه په درې برخو وېشل شوې:

۱. دا چې ښځه يې کور ودانه (ميرمنه) وي:

د دوی لپاره د هغه څه ليدل او خوند اخيستل جايز دي چې د نورو لپاره نه دي جايز، او الله تعالی خاوند د ښځې لپاره جامه ياده کړې او ښځه يې د خاوند لپاره جامه ياده کړې، د دوی ترمنځ د نفسي، عاطفي او بدني اړيکو په زړه پورې انځور.

۲. دا چې د هغه له محارمو څخه وي:

له محرم څخه مراد ټول هغه څوک دي چې په سړي باندې د تل لپاره له هغې سره واده کول حرام وي، لکه: مور، خور، خورزه، وربېره، عمه، خاله او خواښې، دا ټولې چې دي دوی لره روا دي د خپلو محارمو په مخ کې په خپل ښاېست سره راښکاره شي کوم چې لاسونه، غاړه، وېښتان او نور دي بغير له تجاوز او زياتۍ څخه.

۳. دا چې ښځه د هغه لپاره غير محرم (پردۍ) وي:

پردۍ ښځه هره هغه ښځه ده چې د هغه محرمه نه وي، که هغه يې د خپلوانو څخه وي لکه د تره لور، د ترور لور، د ورور ښځه او د کورنۍ ښځې، او يا د هغه خپلوان نه وي، او له هغې سره کورنۍ اړيکه نه لري، او اسلام د دواړو جنسونو تر منځ د معاملې لپاره اصول وضع کړي دي لکه د حجاب فرضيت او له - نامحرم سره - نه ګوښه کېدل.

د مسلمانې ښځې حجاب او پرده:

الله تعالی په ښځه باندې پرده فرض کړې ده، نه په سړي باندې، ځکه چې په هغې کې د ښکلا او جاذبې عوامل موجود دي، چې دا د نارینه لپاره د فتنې سبب دی د دې په پرتله چې سړی د ښځې لپاره د فتنې سبب شي، او د دې پردې حدود دا دي چې خپل ټول بدن به د پردي سړي څخه پټوي، او کولی شي چې هر قسم او په هر رنګ کې جامې واغوندې د څلورو شرطونو په پام کې نیولو سره:

لومړی: باید چې دا پرده ټولو هغو ځایونو لره پټونکې وي چې د هغو اندامونو پټول واجب دي.

دویم: باید چې پراخه وي او داسې تنګ نه وي چې د بدن اندامونه پکې پېژندل کېږي.

دریم: باید دومره نرۍ نه وي چې د هغې لاندې د بدن اندامونه ښکارېږي.

څلورم: چې دا په خپل ذات کې ښاېسته نه وي.

له ښځې څخه د وتونکې وینې ډولونه:

له ښځې څخه دوه ډوله وینه راوځي:

۱. د حیض وینه: او دا طبیعي وینه ده چې د ښځې د بچه دانۍ څخه غالبا هره میاشت راوځي، او څو ورځې دوام کوي، او دې ته (میاشتنۍ مریضي) وايي.

۲. د نفاس وینه: دا یوه طبیعي وینه ده چې د زنانه د بچه دانۍ څخه د ماشوم د پیداکېدو نه وروسته راوځي، او څو ورځې دوام کوي چې کله ۴۰ ورځو ته هم رسېږي.

د حیض او نفاس حکمونه:

الله تعالی د حایضې او نفاسې ښځو لپاره ځینې حکمونه روا کړي، ځینې یې دادي:

. لدې دواړو څخه د لمانځه ساقطېدل، نو د حیض او نفاس پر مهال پرې لمونځ نشته او د دې بېماریو څخه وروسته پرې د دې لمونځونو قضایي هم نشته.

. د روژې پرېښودل، نو دې دواړو ته د حیض او نفاس په وخت کې روژه نیول جایز نه دي، لېکن کومې روژې چې یې خوړلي د هغوی قضایي به راوړي.

. د جماع (کوروالي) حراموالی: نو خاوند لره نه دې جایز چې د خپلې حایضې او یا نفاسې ښځې سره کوروالی وکړي تر څو چې د حیض او نفاس نه وروسته ونه لامبي، او د جماع نه پرته نورې لوبې ورسره کولی شي.

. د وینې د ودرېدلو نه وروسته غسل کول: نو کله چې د حیض او نفاس وینه ودرېږي په دې دواړو باندې لازم دي چې غسل وکړي لکه وړاندې چې تېر شو.

اضافي مطالعه

د اسلام له نظره د ښځو د درناوي په اړه د لا زیاتو معلوماتو لپاره دا کتاب ولولئ (المرأة في ظل الإسلام)، کوم چې په اصول سټور کې په مختلفو ژبو شتون لري.

د کتاب راښکته کولو (ډاونلوډولو) لپاره بارکوډ سکین کړئ

بحث وکړه

د ښځو په اړه د ځینو شرعي حکمونو له پرېښودو څخه ځینې حکمتونه راوباسئ؟

د ارزونې پوښتنې

سم

ناسم

اسلام په سړي باندې د ښځې پاملرنه او په هغې باندې لګښت کول پرته له احسانه واجب کړي.

په حجاب کې دا فرض نه ده چې دا دې پراخه وي.

کله چې حایضه ښځه پاکه شي نو په هغې باندې واجب ده چې مخکې د لمونځ کولو څخه غسل وکړي.

حیض یوه طبیعي وینه ده چې د ښځې له بچه دانې څخه د ولادت نه وروسته راوځي.

په ښځې باندې فرض دی چې خپل ټول بدن د لاندې خلکو څخه ستر وکړي:

أ) نورې ښځې.

ب) پردي سړي.

ج) خسر.

په حایضه او نفاسې ښځې لازم دی کله چې پاکه شي چې قضایي راوړي د:

أ) لمونځ.

ب) روژې.

ج) ټول سم دي.

شپږم لوست

لمونځ

پیلیزه

لمونځ په دین کې تر ټولو ستر عبادت دی چې یو مسلمان یې باید زده کړي او اداء کړي، او رسول الله -صلی الله علیه وسلم- مونږ ته د هغه د ادا کولو څرنګوالی راښودلی په هغې طریقه چې الله تعالی پرې راضي کیږي. او په دې لوست کې به مونږ فرضي لمونځونه، مرتبه یې، شرطونه یې، او په سمه توګه د ادا کولو څرنګوالی یې زده کړو.

لمونځ څه شی دی؟

لمونځ: ورځني عبادت دی، چې د ویناګانو او عملونو یوه شامله ټولګه ده چې د هغه په واسطه مسلمان خپل رب ته نږدې کیږي، او په ورځ او شپه کې پنځه ځله ترسره کیږي.

او لمونځ د اسلام له رکنونو څخه دویم رکن دی.

د لمانځه مرتبه:

لمونځ د یو شمیر ځانګړتیاوو په وجه ځانګړی شوی، له هغې جملې څخه:

. د شهادتینو نه وروسته د اسلام دویم رکن دی.

. دا یو داسې عبادت دی چې په هر حال یې ادا کول فرض دي، د روغتیا او ناروغتیا، د امن او وېرې په حال کې.

. دا یو داسې عبادت دی چې مسلمان پرې د کافر څخه بیلیږي.

مونږ ولې لمونځ کوو؟

مونږ ځکه لمونځ کوو چې دا يو داسې عبادت دی چې الله تعالی په مسلمانانو فرض کړی.

د لمانځه د حکمتونو او فايدو څخه:

. د مسلمان او د هغه د رب ترمنځ اړيکه ده.

. د مسلمان اراده او قصد پياوړی کوي.

. نفس د دنيا له غمونو څخه اراموي.

. اخلاق برابروي، او لمونځ کوونکی د منکراتو څخه لرې کوي.

د لمانځه شرطونه:

د لمانځه د ادا کولو لپاره يو شمير شرطونه دي، او هغه دا دي:

. پاکوالی: چې دا د بدن او ځای پاکوالي ته شامل دی، او د بې اودسۍ نه په اوداسه او غسل سره پاکوالی.

. د عورت پټول: او عورت: هغه څه ته وايي چې د خلکو په مخ کې يې پټول واجب وي، او د سړي هغه عورت چې په لمانځه کې يې پټول واجب دي د نامه نه تر زنګون پورې دی، او د زنانه هغه عورت چې په لمانځه کې يې پټول واجب دی ټول بدن دی پرته له مخ او لاسونو څخه.

. قبلې ته مخ کول: او هغه د کعبې شريفې طرف دی کومه چې په مکه مکرمه کې ده، نو په لمونځ کوونکي واجب دی چې په لمانځه کې د هغې طرف ته مخ وګرځوي.

. د لمانځه وخت داخليدل: نو د وخت نه مخکې لمونځ نه صحيح کيږي، او نه يې د خپل وخت نه وروسته کول جايز دي، او غوره دا ده چې په اول وخت کې وکړل شي.

پنځه لمونځونه:

الله تعالی په خپلو بنده ګانو باندې په شپه او ورځ کې پنځه وخته لمونځونه فرض کړي، او هغه دا دي:

د سهار لمونځ:

اول وخت يې: د سهار راختل دي.

آخر وخت يې: د لمر راختل دي.

رکعتونه يې: دوه دي

د ماپښين لمونځ:

اول وخت يې: د لمر زوال (او دا د ورځې په نيمايي کې د لويديځ طرف ته د لمر کږيدل دي).

آخري وخت يې: کله چې د هر يو شي سيوری د هغه د اوږدوالي سره برابر شي.

رکعتونه يې: څلور دي.

د مازيګر لمونځ:

اول وخت يې: کله چې د هر يو شي سيوری د هغه د واږدوالي سره برابر شي.

اخر وخت يې: د لمر پريوتل دي.

رکعتونه يې: څلور دي.

د ماښام لمونځ:

اول وخت يې: د لمر پريوتل.
آخر وخت يې: په اسمان کې د سوروالی پټېدل.
رکعتونه يې: درې دي.
د ماخستن لمونځ:
اول وخت يې: په آسمان کې د سوروالي پټېدل.
آخر وخت يې: نيمه شپه ده.
رکعتونه يې: څلور دي.
اضافي مطالعه
د لمانځه د څرنګوالي په اړه دا فلم وګورئ چې د اصول مرکز لخوا چمتو شوی دی.
د ويډيو کتلو لپاره بارکوډ سکين کړئ
څرنګه لمونځ وکړو؟
کله چې مسلمان د لمانځه کولو اراده وکړي بايد لاندې ټکي په نظر کې ونيسي:
١. په زړه کې د لمانځه نيت کوي.
٢. قبلې ته مخامخ ودرېږي، او خپل لاسونه د خپلو ولو او يا غوږونو سره برابر پورته کوي او : «الله أکبر» وايي
٣. خپل ښی لاس په چپ لاس دپاسه ږدي، بيا د لمانځه د شروع کېدو له دعاګانو څخه يوه دعا وايي، لکه:
«سبحانك اللهم وبحمدِك، وتبارك اسمُك، وتعالى جَدُّك، ولا إله غيرُك».

«سبحانك اللهم وبحمدِك، وتبارك اسمُك، وتعالى جَدُّك، ولا إله غيرُك».

اي الله! پاکي او ستاينې يواځې تالره دي او نوم دي مبارک دی، شان دې لوړ دی او له تا پرته بل معبود نشته. بيا وايي:
«أعوذ بالله من الشيطان الرجيم، بسم الله الرحمن الرحيم».
«أعوذ بالله من الشيطان الرجيم، بسم الله الرحمن الرحيم».
زه الله ته پناه وړم له رټل شوي شيطان څخه، د الله په نامه پيل کوم چې لوروونکی او مهربان دی. بيا فاتحه سورت لولي، بيا «آمين» وايي کله چې فاتحه ولولي، او د آمين معنا ده: يا الله زما دعا قبوله کړه. بيا له فاتحې نه وروسته د قرآن کريم له سورتونو څخه هغه لولي چې ورته آسانه وي، که څه هم يو آيت وي.

۴. خپل لاسونه د خپلو ولو او يا غوږونو سره برابر پورته کوي، او «الله أكبر» وايي، او خپله ملا رکوع ته ښکته کوي، او خپل لاسونه په زنګونو باندې ږدي، او خپله ملا او سر په يوه اندازه برابروي، او په رکوع کې «سبحان ربى العظيم» درې ځلې وايي.

۵. خپل سر پورته کوي تر څو بيرته ودرېږي او لاسونه د خپلو ولو سره يو برابر پورته کوي، او وايي: «سمع الله لمن حمده». بيا په ولاړه باندې «ربنا ولک الحمد» وايي.

۶. بيا په ځمکه په سجده پريوځي، خپل تندی او پوزه په ځمکه ږدي، او خپل لاسونه، زنګونونه او د ګوتو سرونه هم په ځمکه ږدي، او درې ځلې «سبحان ربي الأعلى» وايي.

٧. سر پورته کوي او «الله أكبر» وايي او په چپه پښه کېني، او ښۍ پښه ودروي، او لاسونه په ورنونو ږدي او په ناسته «رب اغفر لي» وايي.

٨. د لومړۍ سجدې په څېر بیا ځل سجده کوي او سجدې ته د ښکته کېدلو په وخت کې «الله أكبر» وايي. او په لومړۍ سجده کې یې چې څه ویلي و هماغه به په دویمه سجده کې هم وايي.

٩. سر پورته کوي، دویم رکعت ته پاڅېږي او «الله أكبر» وايي. او دویم رکعت هم د لومړي رکعت په څېر ادا کوي.

١٠. په دویم رکعت کې د دوېمې سجدې نه وروسته داسې کیني لکه د دوو سجدو په منځ کې چې څرنګه کېناستلی و، او وايي:

«التحيات لله والصلوات الطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله»،

«التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله»،

ثنا، ستاینې او پاکي الله لره دی، اې نبي! پرتا دې سلام، د الله رحمت او برکتونه وي، پر موږ او د الله پر نیکو بندګانو دې سلام وي، شاهدي ورکوم چې بې له الله پرته بل معبود نشته او شاهدي ورکوم چې محمد صلی الله علیه وسلم د الله بنده او رسول دی . او دې ته لومړی تشهد ویل کېږي. لدې نه وروسته بیا وايي:

«اللهم صلِّ على محمدٍ وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيمَ وعلى آل إبراهيم، إنك حميدٌ مجيد، وبارك على محمد وعلى آل محمد، كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميدٌ مجيد»

«اللهم صلِّ على محمدٍ وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيمَ وعلى آل إبراهيم، إنك حميدٌ مجيد، وبارك على محمد وعلى آل محمد، كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميدٌ مجيد»

یاالله! پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پرکورنۍ رحمت ووروه، لکه پر ابراهیم علیه السلام او د هغه پرکورنۍ دي چې ورولی وو، بېشکه ته ستایل شوی او لوی يې. یا الله ! پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پر کورنۍ برکتونه وورو‌ه، لکه پر ابراهیم - علیه السلام - او د هغه پرکورنۍ دي چې ورولي وو، بېشکه ته ستایل شوی او لوی يې. او دې ته ابراهېمي درود ویل کیږي.

۱۱. ښي طرف ته به مخ واړوي او «السلام عليكم ورحمة الله وبركاته» به ووايي، بيا به چپ طرف ته مخ واړوي او همداسې به ووايي، او په دې سره د دې کس لمونځ ختمیږي.

دا د دوه رکعتي لمانځه طریقه ده، لکه: د سهار او جمعې لمونځ، او که چېرته درې رکعتي لمونځ وو لکه: د ماښام، او یا څلور رکعتي لمونځ و لکه د ماپښین، مازیګر او ماخستن لمونځونه، نو دا به د لومړی تشهد د ختمېدو نه وروسته پاتې رکعتونه پوره کړي لکه د لومړي رکعت په څېر پرته له دې چې د فاتحې نه وروسته نور څه نه وايي، بيا به داسې کېني

لکه د دويم رکعت نه ورسته چې کېناستلی و، او لومړی تشهد به ووايي، بيا به ابراهيمي درود ووايي، بيا به سلام وګرځوي.

د جمعې لمونځ:

. الله تعالی پر مسلمانانو د جمعې په ورځ يو خاص لمونځ فرض کړی چې هغه ته (د جمعې لمونځ) وايي، او د هغه ځانګړی صفت او ځانګړي شرطونه دي، او دا په دغه ورځ د ماپښين د لمانځه په ځای دی.

. د لمانځه لپاره مسلمانان په جومات کې راټوليږي او د جومات خطيب دوه خطبې وايي، بيا دوه رکعته لمونځ کوي، چې په دې دواړو رکعتونو کې په ښکاره (لوړ غږ) قرآن کريم لولي.

. د جمعې په لمانځه د ګډون لپاره غسل کول روا دي، او بايد وختي جومات ته راشي، او پرته له عذر نه د هغې نه وروسته کېدل جايز نه دي او څوک چې ورته حاضر نه شو نو هغه دې د ماپښين څلور رکعته لمونځ وکړي، په لوړ غږ دې پکې قراءت نه کوي.

. په مسافر او ښځه باندې د جمعې لمونځ فرض نه دی.

بحث وکړه

له خپلو ملګرو سره د مسلمان پر وړاندې ځينې هغه ننګونې وڅيړئ چې په خپل وخت د لمانځه د ادا کولو مخه يې نيسي، او څرنګه بايد د دې ننګونو نه ووځي.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ.

اې هغو كسانو چې ايمان يې راوړى! كله چې د جمعې د ورځې د لمانځه لپاره اذان وشي، نو تاسو د الله ذكر ته بيړه وكړئ او اخيستل خرڅول پرېږدئ، دا ستاسو لپاره ډېر غوره دى كه تاسو پوهېږئ.

(الجمعة: ٩)

سم

ناسم

مسلمان كولى شي د وخت د داخلېدلو څخه مخكې فرض لمونځ وكړي.

د سهار د لمانځه وخت د لمر راختلو سره ختمېږي.

د جمعې د ورځې دوه ځانګړې عبادتونه ذكر كړه.

د مسلمان په ورځنى ژوند باندې د پنځه وخته لمونځونو اثر څه دى؟

د دې ويب پاڼې په كتلو سره: islamicfiqh.net/en، په اسلام كې د لمانځه د پرېښودونكي د حكم په اړه خبرې وكړئ.

هغه عورت چې په سړي باندې يې په لمانځه كې پټول واجب دي:

أ) ټول بدن پرته له مخ، لاسونو او پښو څخه.

ب) د نامه نه تر زنګون پورې.

ج) د ولو نه تر زنګون پورې.

هغه لورى چې لمونځ كوونكى ورته بايد مخ وګرځوي:

أ) د شمال طرف.

ب) د لويديځ طرف.

ج) د كعبې طرف.

لمونځ كوونكى په سجده كې دا دعا وايي:

أ) سبحان ربي العظيم.

ب) سبحان ربي الأعلى.

ج) رب اغفر لي.

اووم لوست

زكات

پيليزه

له پخوانيو زمانو راهيسې په دې ځمكه كې انسانان په بېلابېلو كچو ژوند كوي، ځيني په دوى كې شتمن دي چې د ډېرو پيسو خاوندان دي، او لدوى ځيني هغه غريب دي چې خپله د خوراك ډوډى نه مومي، او دا په دې كائناتو كې د الله تعالى له طريقو څخه ده، او اسلام د شتمنو په مال كې (زكات) فرض كړى دى چې بايد غريبو ته وركړ شي تر څو ورسره مرسته وشي او هغوى د غربت له درده خلاص كړي، او دې ته يې هڅولي دي چې مسلمان د خپل ضرورت څخه زياتې پېسې ولګوي، او د دې بدله يې ډېر اجرونه ګرځولي چې مسلمان يې په ژوند او د مرګ نه وروسته حاصلوي، همدا راز مسكينانو سره په هر وخت او هره حادثه كې په نېكۍ

کولو باندې تشویقوي، همدارنګه ورو ته د ډوډۍ ورکولو او بربنډو ته د جامو وراغوستلو باندې تشویقوي، دا ټول د دې لپاره چې مسلمانه ټولنه سره یو ځای شي او داسې شي لکه څنګه چې الله تعالی غواړي. په دې لوست کې به موږ د زکات د احکامو په اړه، د هغه د څرنګوالي په اړه، او د هغو مالونو په هکله چې زکات پکې واجب دی معلومات ترلاسه کړو.

زکات څه شی دی؟

زکات: د شتمنو مسلمانانو د مالونو څخه د مال یوه برخه ده چې غریبانو ته ورکول کیږي، او دا د اسلام له رکنونو څخه دریم رکن دی.

اضافي مطالعه

دا ویډیویي ماده وګورئ چې د زکات او په ټولنه کې د هغه د اثر په اړه غږیږي، او دا د اصول مرکز لخوا چمتو شوې ده.

د ویډیو کتلو لپاره بارکوډ سکین کړئ

مونږ ولې زکات ورکوو؟

د الله د حکم د عملي کولو په خاطر مونږ زکات ورکوو.

د زکات له حکمتونو او فایدو څخه:

لومړی: د بخل او له مال سره له مینې کولو څخه د نفس پاکول.

دویم: د مال ډیر والی، ځکه چې زکات ورکول مال نه کموي بلکې زیاتوي یې او برکت پکې اچوي.

دریم: له اړمنو، فقیرانو او نورو سره مرسته کول.

هغه کوم مالونه دي چې زکات پکې واجب دي؟

. سره زر او سپین زر.

. نقدې پیسې.

. کروندې او مېوې.

. چار پایان.

سوداګریز توکي

سوداګریز توکي: هر هغه شي ته وایي چې د تجارت لپاره تیار شوي وي، لکه کور،

دکان، موټر، چارپایان او یا داسې نور.

بهيمة الأنعام: اوښان، غواګانې او پسونه.

په نقدو پېسو کې به څنګه زکات ورکوو؟

مسلمان خپلو نقدو پېسو کې په هجري کال کې یو ځل زکات ورکوي، او د زکات اندازه یې دوه نیم سلنه ده، او زکات غریبانو او اړمنو خلکو ته ورکول کیږي.

تمرین

د راتلونکو عبارتونو څخه یو عبارت په خپله مناسبه خانه کې د ټراو له مخه کیږدئ:

. سره زر او سپین زر.

. د لاس ساعت.

. مالي مبلغ.

. د کور سامان آلات.

. چرګه.

. پسونه.

. د منو بڼ (باغ).

په مسلمان باندې لازم دي چې زکات يې ورکړي:

زکات پکې نشته:

بحث وکړه

که چېرته ټول مالداره خلک د خپلو مالونو زکاتونه ورکړي نو د دې اغیز به څه وي؟

دا کليپ وګورئ "ولې مسلمانان زکات ورکوي؟" او بيا د زکات د وجوب د لوړو معناوو په اړه وغږېږئ.

په مسلمان باندې واجب دي چې د خپلو نقدو پيسو زکات ورکړي:

أ) يو ځل په عمر کې.

ب) په کال کې يو ځل.

ج) په مياشت کې يو ځل.

په نقدو پيسو کې د زکات اندازه:

أ) 25%.

ب) 10%.

ج) 2.5%.

اتم لوست

روژه

پېلېزه

روژه يو له هغو عبادتونو څخه ده چې الله تعالی پر ټولو امتونو فرض کړې ده، او په اسلام کې مسلمان دا فرېضه د الله تعالی د تابعدارۍ له امله ترسره کوي، او په دې لوست کې به موږ د روژې په معنا، د هغې د فاسدوونکو شيانو او د هغې ځينې مهمې مسألې زده کړو.

روژه څه شی دی؟

روژه: داسې يو عبادت دی چې مسلمان پکې د خوراک، څښاک او کوروالي څخه د سهار له راختلو نه تر لمر پرېوتلو پورې ځان ساتي.

او د رمضان د مياشتې روژه د اسلام د رکنونو څخه څلورم رکن دی.

مونږ ولې روژه نيسو؟

مسلمان د الله تعالی د تابعدارۍ او د هغه د حکم د منلو په خاطر روژه نيسي.

د روژې له حکمتونو او فايدو څخه:

په زيات عبادت سره د تقوا په ډېر والي او د ګناهونو په کمووالي سره د تقوا عملي کول.

. تر څو د لوږې په درد پوه شي هغه چې غريبانو او اړمنو ته رسېږي.

. تر څو خپل ځان د نفس له شهوتونو څخه ازاد کړي، او د هغې په سمولو او قابو کولو ځان تمرين کړي.

الله تعالی روژه پر مسلمانانو او د دوی نه مخکې په نورو امتونو فرض کړې ده، لکه څرنګه چې الله تعالی فرمایلي:
{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}
{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}
[اې هغو کسانو چې ایمان یې راوړی دی! پر تاسو باندې روژه فرض کړی شوې ده لکه چې فرض کړی شوې وه پر هغو کسانو چې له تاسو نه مخکې وو، د دې لپاره چې تاسو متقیان شئ]. (البقرة: 183 آیت).
د روژې ماتوونکي:
په روژه لرونکي فرض دي چې له ځینو شیانو څخه ځان وساتي، او کله چې یې وکړل نو روژه یې ماتیږي، او هغه دا دي:
۱. خوراک او څښاک، او په دې کې هغه ستن (پیچکاري) هم داخله ده چې د رګ د لارې د خوراک لپاره لږول کیږي.
۲. قصدا د مني انزالول، برابره خبره ده که په کوروالۍ سره وي او یا بغیر د کوروالۍ څخه، او د رمضان په ورځ کې کوروالي ډېره لویه ګناه ده.
۳. قصدا قی (استفراق) کول.
او همدارنګه د ښځې روژه په دې څیزونو سره فاسدیږي:
۴. د حیض او نفاس وینې راوتل.
د رمضان المبارک مباشت:

هغه د هجري قمري کال نهمه مبارکه میاشت ده، په دې - میاشت- کې الله تعالی پر خپل رسول محمد -صلی الله علیه وسلم- قرآن کریم نازل کړی. او الله تعالی یې د ورځې روژه او د شپې لمونځ د ګناهونو د بخښنې لامل ګرځولی دی. او الله جل جلاله هغه - میاشت- په داسې شپې سره ځانګړې کړې چې هغه د زرو میاشتو نه غوره ده، او هغې ته (د قدر شپه) ویل کیږي، څوک چې دا شپه په ذکر او لمانځه سره را ژوندۍ کړي د هغه مخکیني ګناهونه بخښل کیږي.

مسلمانان د رمضان په میاشت کې د تراویح لمونځ کوي، او دا د هغه سنتو څخه دي چې په دې میاشت پورې تړاو لري او د ماخستن د لمانځه څخه وروسته ادا کیږي.

په رمضان کې چا لره بوزه کېدل روا دي؟

الله تعالی په رمضان کې د ځینو خلکو لپاره بوزه کېدل روا کړی او هغوی دا دي:

١. هغه ناروغ چې روژه نیول ورته تاوان رسوي.

٢. هغه بوډا چې روژه نشي نیولی.

٣. مسافر د سفر په دوران کې.

۴. حایضه او نفاسه ښځه.

۵. امیدواره او تی ورکوونکې ښځه کله چې په خپل ځان او یا په خپلو بچو باندې ویریږي.

د روژې په اړه ځنې خبرتیاوې:

. چا چې په رمضان کې د عذر له امله روژه ماته کړه، نو هغه به د هرې ورځې په بدل کې بله ورځ روژه نیسي.

. کله چې يو داسې ناروغ روژه ماته کړي چې د روغېدو تمه يې نه وي نو د هغه نه د رمضان روژه ساقطېږي، او د هرې ورځې په بدل کې به يو مسکين ته خواړه ورکوي.

. کله چې يو مسلمان بوډا وي او هيڅکله روژه نشي نيولی، نو د هغه نه هم د رمضان روژه ساقطېږي، او د هرې ورځ په بدل کې به يو مسکين ته خواړه ورکوي.

مسلمانان د ماښام د اذان سره روژه ماتی کوي، او ډيری مسلمانان کوښښ کوي چې خپلو نورو ورونو سره يو ځای د ماښام روژه ماتی وکړي.

د دې کليپ له کتلو وروسته: Why do Muslims fast Ramadan ولې مسلمانان د رمضان مياشت روژه نيسي؟ د هغه اغيزو په اړه وغږېږئ چې مسلمانان يې د روژې نيولو څخه ترلاسه کوي.

الله تعالی د ځينې خلکو لپاره روژه خوړل روا کړی، ځينې يې بيان کړه او د دې د حکمت په اړه وغږېږه.

د روژې په دوران کې په مسلمان باندې لازم دی چې د دې شيانو څخه ځان وساتي:

أ) خوراک او څښاک.

ب) کوروالی.

ج) ټول سم دي.

د روژې د ماتوونکو شيانو شمېر:

أ) ٦.

ب) ٥.

ج) ٤.

نهم لوست

الحج

پيليزه

حج د اسلام له رکنونو څخه يو رکن دی، او دا د هغه غوره عملونو څخه دی چې مسلمانان پرې الله تعالی ته ځان نږدې کوي، او د دې د فضيلت په اړه د پيغمبر صلی الله عليه وسلم څخه ډير حديثونه راغلي، په دې لوست کې به مونږ د دې ځانګړي عبادت په اړه لږ معلومات ترلاسه کړو.

حج څه شی دی؟

حج: هغه عبادت دی چې د ذوالحجې په مياشت کې چې د هجري کال وروستی مياشت ده د ځانګړو عبادتونو د ترسره کولو لپاره توان لرونکي مسلمانان مکې مکرمې ته ځي.

او حج د اسلام له رکنونو څخه پنځم رکن دی.

هجري کال: په دې کې د مکې مکرمې څخه مدينې منورې ته هجرت کولو ته اشاره ده، او د مسلمانانو خليفه عمر بن الخطاب رضي الله عنه د اسلامي تاريخ د پيل کېدو لپاره د پيغمبر صلی الله عليه وسلم د هجرت کال غوره کړ، او هجري کال دولس مياشتې لري چې د محرم له مياشت سره پيليږي او د ذو الحجې له مياشت سره ختميږي، او مسلمانانو په هجري کال سره د واقعاتو او حقايقو تاريخ باندې تکيه کړېده.

مونږ ولې حج کوو؟

مسلمان مکې مکرمې ته د الله تعالی د بلنې په ځواب کې د حج ادا کولو لپاره قصد کوي.

د حج له حکمتونو او ګټو څخه:

. په هغو پیغمبرانو پسې اقتدا کول چې مسجد الحرام ته د حج په مقصد تللي وو.

. په عبادت باندې مشغولتیا، حاجي یو څو ورځې د الله تعالی د عبادت لپاره ځان فارغ کړی وي، چې د یو عبادت څخه بل عبادت ته اوړي.

. د هغو مسلمانانو سره یو ځای کېدل چې په مقدسو ځایونو کې سره راټول شوي دي، او د هغوی سره پېژندنه کول، او د هغوی سره اړیکې جوړول.

بحث وکړه

له خپلو هغو ملګرو سره بحث وکړه چې حج یې کړی وي، او د حج د ادا کولو پر مهال د هغوی له احساساتو خبر شئ.

حج پر چا باندې فرض دی؟

حج په عمر کې یو ځلي واجب دی په هغه چا باندې چې توان او طاقت یې ولري د مسلمانانو نارینه او ښځینه و څخه، نو هر هغه څوک چې په بدني او مالي ډول د حج توان ولري په هغه باندې حج واجب دی.

د حج په تړاو خبرتیاوې:

. مسلمان نشي کولی چې حج ادا کړي مګر هغه ځای کې چې هغه لره ځانګړی شوی دی چې هغه (مکه مکرمه ده)، او د کال په ځانګړي وخت کې.

. په حج کې څو عبادتونه دي چې مسلمان يې بايد مخکې د حج له تګ څخه زده کړي.

هر کال د مختلفو ملکونو مسلمانان حج کوي، او د ټولو يو ډول کالي (جامې) وي نو د شتمن او غريب ترمنځ پکې هيڅ توپير نه وي.

د دې کليپ په کتلو سره؟Why Do Muslims Perform Pilgrimage (Hajj): مسلمانان ولې حج کوي؟ د حج عبادت د انساني فطرت سره د موافقت په لارو چارو خبرې وکړه.

مسلمانان د حج فريضه په کوم وخت کې ادا کوي:

أ) د رمضان مياشت کې.

ب) د ذو الحجې مياشت کې.

ج) د ديسمبر مياشت کې.

حج په مسلمان باندې فرض دی:

أ) يو ځل په عمر کې.

ب) دوه ځلې په عمر کې.

ج) هر کله يې چې د حج کولو وسه وشوه.

شخصي ارزونه

١. ايا د عبادت په معنا باندې پوهېږې؟

٢. ايا د عبادت شرطونه بيانولی شې؟

ج) ايا د عبادتونو ډولونه بيانولی شې؟

۴. ايا د طهارت په معنا باندې پوهېږې؟

۵. ایا د طهارت ډولونه پېژنې؟
۶. ایا د اوداسه طریقه شرحه کولی شې؟
۷. ایا د اوداسه ماتوونکي شیان پېژنې؟
۸. ایا په جورابو باندې د مسحې کولو مسالو باندې پوهېږې؟
۹. ایا د غسل طریقه باندې پوهېږې؟
۱۰. ایا د غسل واجباتو باندې پوهېږې؟
۱۱. ایا ته پوهېږې چې په جنب باندې د څه شي کول حرام دي؟
۱۲. ایا د ښځې ځخه د وتلو وینو ډولونه پېژنې؟
۱۳. ایا د ښځو د وینو باره کې مهمې مسألې پېژنې؟
۱۴. ایا د لمانځه معنا باندې پوهېږې؟
۱۵. ایا ته پوهېږې چې مونږ ولې لمونځ کوو؟
۱۶. ایا د لمانځه شرطونه باندې پوهېږې؟
۱۷. ایا پنځه لمونځونه پېژنې؟
۱۸. ایا د لمانځه په طریقه باندې پوهېږې؟
۱۹. ایا د جمعې د لمانځه احکامو باندې پوهېږې؟
۲۰. ایا د زکات په معنا باندې پوهېږې؟
۲۱. ایا ته پوهېږې مونږ ولې زکات ورکوو؟
۲۲. ایا هغه مالونه پېژنې چې زکات پکې واجبېږي؟
۲۳. ایا د زکات شرطونه پېژنې؟

۲۴. ایا د زکات مستحق کسان معلوموﻻی شي؟
۲۵. ایا د روژې پر معنا باندې پوهېږې؟
۲۶. ایا ته پوهېږې چې مونږ ولې روژه نیسو؟
۲۷. ایا د فرضي روژې په اړه پوهېدلی شې؟
۲۸. ایا د روژې ماتوونکي شیان معلوموﻻی شې؟
۲۹. ایا ته معلوموﻻی شې چې په رمضان کې چا ته روژه ماتول روا دي؟
۳۰. ایا د حج معنا باندې پوهېږې؟
۳۱. ایا ته پوهېږې چې مونږ ولې حج کوو؟
۳۲. ایا ته پوهېږې چې په چا باندې حج فرض دی؟
۳۳. ایا په سمه توګه اودس کولی شې؟
۳۴. ایا په سمه توګه غسل کولی شې؟
۳۵. ایا په سمه توګه لمونځ ادا کولی شې؟
۳۶. ایا د اسلام دین سهولت او اسانتیا احساس کوې؟

څلورم فصل

اسلامي حکمونه

د فصل لوستونه:

لومړی لوست

جامې (کالي)

پیلیزه

هغه جامې چې انسان يې اغوندي د الله تعالی له طرفه يو نعمت دی، لکه څرنګه چې الله تعالی فرمايلي:

{يَابَنِي آدَمَ قَدْ أَنزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىَ ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُون}

{يَابَنِي آدَمَ قَدْ أَنزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىَ ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُون} [اې د ادم اولاده! يقينا مونږ پر تاسو باندې لباس نازل کړی دی چې ستاسو د شرم ځايونه پټوي او د زينت جامې (مو نازلې کړې) او د پرهېزګارۍ لباس، دغه ډېر غوره دی، دا د الله تعالی له آيتونو څخه دي، د دې لپاره چې دوی نصيحت حاصل کړي] (الأعراف: ٢٦). او په دې درس کې به مونږ د جامو متعلق ځينې مسئلې وپېژنو.

اصل په جامو کې:

اصل په جامو کې جواز دی، نو په دې کې هيڅ شی حرام نه دي مګر دا چې په قرآن کريم او نبوي سنتو کې يې حراموالی بيان شوی وي.

او اصل په معاملاتو کې چې په هغې کې جامې هم راځي جواز دی، نو هيڅ شی نه حرامېږي مګر په دليل سره، او دلته چې د حرامو جامو کوم ډولونه بيان شوي د دې ټولو حرمت يا په قرآن کريم او يا په نبوي سنتو کې راغلي.

بحث وکړه

د جامو له لارې کومې اړتياوې پوره کېږي؟

حرامې جامې:

الله تعالی د جامو ځیني ډولونه حرامې کړي، چې د هغې نه دا دي:

. هغه چې عورت ښکاره کوي او نه يې پټوي.

. او هغه چې په هغې کې د بل جنس سره مشابهت وي، لکه د سړيو جامې چې د زنانو د جامو په څير وي، او يا د ښځو جامې د سړيو د جامو په څير وي.

. او هغه چې د تکبر او لويئ څرګندونه وکړي.

. او هغه چې په هغې کې اسراف او زياتی وي.

. او پر سړيو باندې د ورېښمو جامې اغوستل حرام دي، او همدارنګه په سرو او سپينو زرو ځان سېنګارول هغو لره حرام دي.

. او د هر هغه څه اغوستل چې د کفارو له جامو سره مشابهت کوي، لکه د هغوی د امامانو او راهبانو جامې، د مثال په توګه.

د سړي د عورت حد د نوم څخه تر زنګون پورې دی، مګر ښځه د پردو سړيو پر وړاندې ټوله عورت ده، او د هغې د خپلوانو (محارمو) لکه پلار او زوی او ورور نو د هغوی پر وړاندې به هغه څه ښکاره کوي کوم چې د نورو زنانه و پر وړاندې ښکاره کوي لکه مخ، وېښتان، غړی، مړوندونه، او پنډۍ.

له خپلو ملګرو سره يې شريک کړه تر څو د جامو د ډولونو د منع کولو ځيني لاملونه وپيژنئ.

رسول الله صلى الله علیه وسلم له نارینه وو سره د ښځو او د ښځو له نارینه وو سره له مشابهت څخه منع کړی دی، او په دې ممانعت کې د لباس ډول او د خبرو طریقه هم شامله ده، او دغه مشابهت د هغو لویو ګناهونو څخه شمیرل شوی چې کوونکي یې د الله تعالی د عذاب مستحق ګرځي کله چې توبه ونه کړي، او اسلام غواړي چې د سړي طبیعت او ظاهري بڼه د ښځې له طبیعت څخه بېله وي، او همدارنګه ښځې هم داسې غواړي، نو دا د سالم فطرت او سم منطق ثبوت دی.

تمرین

هغه جامې مشخصې کړئ چې یوازې د نارینه وو لپاره حرامې دي، او هغه چې د نارینه او ښځینه دواړو لپاره حرامې دي:

. هغه چې عورت ښکاره کوي او نه یې پټوي.

. هغه چې د دوو جنسونو ترمنځ پکې مشابهت وي.

. هغه چې اسراف او زیاتی پکې وي.

. هغه چې د تکبر او لویۍ څرګندونه کوي.

. د وریښمو او سرو زرو اغوستل.

. د کافرانو د جامو سره مشابهت.

بحث وکړه

ایا د فیشن والو اوازونه، دودونه، رواجونه، یا د هغوی قوانین هغه اصل کیدی شي چې د نارینه یا ښځینه لپاره مناسبې جامې وټاکلی شي؟

د حرامو جامو په اړه فکر وکړئ، بیا د هغو حکمتونو په اړه فکر وکړئ چې د هغو په وجه یې حراموالی اړین دی.

سم ځواب په نښه کړئ: د سروزرو اغوستل حرام دي پر:

أ) سړو باندې.

ب) ښځو باندي.

ج) ماشومانو باندې.

په سړو باندې حرام دي:

أ) د وړې اغوستل.

ب) د ورېښمو اغوستل.

ج) ټول سم دي.

دویم لوست

خوراک او څښاک

پیلیزه

مسلمان خوراک او څښاک ته د الله تعالی د نعمتونو په نظر ګوري هغه چې شکر یې باید وویستل شي، او د دې د شکر څخه دا دی چې په دې باندې د عبادت کولو لپاره ځان قوي کړي، او په دې لوست کې به د خوراک او څښاک د احکامو او آدابو په اړه زده کړه وکړو او د هغو حرامو خوراکونو په اړه به هم زده کړو چې یو مسلمان باید ترې ډډه وکړي.

اصل په خوراک او څښاک کې:

اصل په خوراک او څښاک کې جواز دی، نو په دې کې هېڅ نه دي حرام مګر هغه چې په قرآن کريم يا په نبوي سنتو کې يې حرمت راغلی وي، الله تعالی فرمايلي:
{يَاأَيُّهَا النَّاسُ كُلُواْ مِمَّا فِي الأَرْضِ حَلاَلاً طَيِّباً }
{يَاأَيُّهَا النَّاسُ كُلُواْ مِمَّا فِي الأَرْضِ حَلاَلاً طَيِّباً }
اې خلکو! له هغو شيانو نه چې په ځمکه کې دي، حلال پاک خورئ. البقرة: 168 آيت).
حرام خوراک او څښاک:
الله تعالی يو ډول خواړه او څښاکونه حرام کړي چې ځينې يې دادي:
. شراب، او دا عقل له منځه وړي، او د عقل ساتنه د اسلامي شريعت د هدفونو څخه يو هدف دی.
. نشه يي توکي: ځکه چې هغه عقل او جسد دواړه له منځه وړي.
. هغه حيوانات چې پرته له حلالولو څخه مړه شوي وي، او يا پرې د حلالولو په وخت کې د الله تعالی نوم نه وي ياد شوی.
. د خنزير غوښه: نو دا يوه داسې نجسه غوښه ده چې خوړل يې ناروا دی.
. ښکاري حيوانات، لکه زمريان، پړانګان، بازان او عقابان.
. هغه چې باطلو معبودانو ته د نزدېکت لپاره حلال شوي وي؛ لکه بوتان.

مقاصد الشريعة (د شريعت هدفونه): دا د اسلامي علمونو څخه يو علم دی، چې د دې په وجه اسلامي حکمونه او د شريعت رازونه معلومېږي، لکه: الله تعالی ولې دا حکمونه روا کړي؟ او دا حکم د څه هدف لپاره دی؟

د شرعي حلالې شرطونه کومې دي؟

شرعي حلاله هغه حلالول او يا قرباني ده چې لاندې شرطونه پکې وي:

۱. ذبحه کوونکی به مسلمان يا يهودي او يا نصراني وي چې فرق کولی شي او د قربانۍ اراده ولري.

۲. چې د غوڅولو آله حلالولو ته برابره وي او وينه تويوي او په تيره والي باندې غوڅول کوي لکه چاقو، او د هر هغه شي استعمالول حرام دي چې حيوان په دروندوالي او د حيوان په سر د ټکر کولو سره، او يا د برقي شارټ په څير سوځولو سره وژني.

۳. چې د الله تعالی نوم ياد کړي نو داسې ووايي: (بسم الله) کله چې خپل لاس د حلالولو لپاره خوځوي.

۴. د هغه څه پرې کول چې په حلاله کې يې پرې کول واجب دی، او هغه لکه: مری او ستونې او (ودجان) دي چې دا په څټ کې دوه غټې رګونه دي، او يا په دې څلورو شيانو کې درې شيان پرې کړي.

د سمندري حيواناتو خوړل څه حکم لري؟

هغه بحري حيوانات چې صرف په اوبو کې ژوند کوي د هغو د مړو شوو خوړل روا دي، لکه ماهيان او ربيان (يو قسم

سمندري حيوانات دي) او نور، برابره خبره ده که په سمندرونو يا نهرونو او يا وړو نهرونو کې ژوند کوي.

د صحرايي نه ماتوونکو (نه داړونکو) حيواناتو ښکار او خوړل روا دي، په دې شرط چې د ښکار کولو په وخت کې يې بسم الله ووايي، او که چېرته يې ژوندۍ راګيره کړه نو حلاله دې کړي.

په رستورانتونو او دوکانونو کې د حلالولو حکمونه:

۱. هغه چې د مسلمانانو او اهل کتابو (يهودو او نصرانيانو) نه پرته نور چا حلال کړي وي، لکه بوذيانو، هندوانو او ملحدينو نو دا حرام دي، او په دې کې هغه څه هم راځي کوم چې د هغو هيوادونو په رستورانتونو کې موندل کيږي چې اکثره خلک يې مسلمانان او اهل کتاب نه وي.

۲. هغه چې مسلمان او اهل کتابو په شرعي طريقي سره حلال کړی وي نو دا د قرآن کريم په نص باندې روا دي.

۳. هغه چې مسلمان او يا اهل کتابو په غير شرعي طريقې سره وژلی وي لکه شارټ ورکول او په غرقولو سره نو دا حرام دي.

۴. د اهل کتابو ذبحه او هغه څه چې د هغوی په رستورانتونو کې وي په اصل کې روا دي، او د خوړلو په وخت کې بايد د بسم الله په ويلو باندې ټينګار وشي، او مسلمان لره غوره دا ده چې هغه څه ونه خوري مګر چې تحقيق يې وکړي چې دا حلاله او مباحه غوښه ده.

بحث وکړه

د خپلو همکارانو سره په انټرنیټ کې ځیني سایټونه وپلټئ چې ستاسو سره ستاسو په هیواد کې حلالو خوړو ترلاسه کولو کې مرسته کوي.

د هغې حلالې احکام چې په دوکانونو او رستورانتونو کې پلورل کیږي د هغه چا د مذهب له مخې توپیر لري چې ذبح کړي یې دي.

د حرامو خوراکونو او څښاکونو په اړه فکر وکړئ، بیا د هغو حکمتونو په اړه فکر وکړئ چې د هغو په وجه یې حراموالی اړین دی.

سم

ناسم

کله چې یهودي او یا نصراني یو مال حلال کړ نو د هغه خوراک روا دی اګر که د الله تعالی نوم یې پرې نه وي یاد کړی.

د هغې مړې شوې ذبیحې خوړل روا نه دي چې د برق په شارټ سره وژل شوې وي.

دریم لوست

مالي راکړې ورکړې

پیلیزه

د اسلام د دین عظمت دا دی چې د انساني ژوند ټول اړخونه پکې شامل دي، په دې کې د خلکو د یو بل سره د معاملو کنټرول، د هغوی د حقوقو ساتنه او د هر چا په وړاندې د ظلم مخنیوي ته پاملرنه شوی، او د دې پاملرنې د لوازماتو څخه

دا دي: د هغو قوانينو او مقرراتو تصويب چې د دوی ترمنځ مالي راکړې ورکړې اداره کوي، پدې لوست کې به موږ د مالي معاملو لپاره د يو لړ احکامو او د ځينو د منع کولو د دليلونو په اړه پوهه حاصله کړو.

مالي راکړې ورکړې څه شی دي؟

مالي راکړې ورکړې: دا هغه معاملې دي چې پيسې په کې تبادله کيږي، که د نورو پيسو په بدل کې وي، لکه د پلور په توګه. يا د ګټې په بدل کې؛ لکه اجاره ورکول، يا پرته له ګټې؛ لکه ډالۍ.

په مالي راکړې ورکړې کې اصل:

اصل په مالي راکړې ورکړې کې جواز دی، نو په دې کې هيڅ شي ناروا ندی مګر هغه چې په قرآن کريم او نبوي سنتو کې يې ناروا والی راغلی وي.

اصل په راکړه ورکړه کې چې له هغې څخه مالي راکړه ورکړه هم ده جواز دی، نو هيڅ شی پکې حرام نه دي مګر په دليل سره، د عبادتونو برعکس چې اصل پکې حرمت دی ځکه چې هغه توقيفي دي نو هيڅ عبادت نه دی روا مګر په دليل سره.

ناروا مالي راکړې ورکړې:

الله تعالی ځينې مالي راکړې ورکړې حرامې کړي، چې ځيني يې دا دي:

. په نا حقه سره د خلکو مالونه اخيستل، لکه په چل او زور سره اخيستل.

. د یو سوداګر مجبورول په داسې معامله چې هغه یې کول نه غواړي.

. د انسان روغتیا ته د زیان رسوونکو توکو سودا کول؛ لکه الکول، نشه يي توکي، تمباکو او داسې نور.

. سود، په دې شرط د قرض ورکول چې بېرته به یې په یوه اندازه زیاتي سره ورکوي، لکه د 5٪ زیاتوالي په څیر.

. د یو مجهول شي سودا کول چې معلوم نه وي چې دا څه شی دی، لکه د داسې یو بکس پلورل چې د هغه دننه شیانو په اړه مالومات نه وي.

. قمار او شرطونه چې په هغه کې ګټونکي د بایلونکي پیسې په ناحقه اخلي.

د مالي راکړې ورکړې د حراموالي لاملونه:

اصلي لاملونه چې د هغو په وجه مالي معاملې حرامېږي دا دي:

١. ظلم .

٢. سود.

٣. دوکه.

بحث وکړه

د ګڼو مالي راکړو ورکړو په رڼا کې چې یو مسلمان یې په خپل ژوند کې ترسره کوي، ځنګه به پوه شي چې کوم یې حلال دي او کوم یې حرام دي؟

تمرین

د راتلونکو عبارتونو څخه یو عبارت په خپله مناسبه خانه کې د تړاو له مخه کیږدئ:

. د شرابو خرڅول.

. رشوت.

. د انټرنټ له لارې د جامو اخیستل.

. د ضرر لرونکي موادو سودا کول.

. یو چا ته په دې شرط قرض ورکول چې بېرته به ورته ۱۰٪ زیات ورکوي.

. د ښځو اوبه خرڅول.

. هغه مسابقې چې ګډونوال یې پیسې ورکوي او بیا یې ګټونکی اخلي.

حلاله مالي راکړه ورکړه:

حرامه مالي راکړه ورکړه:

سود د هغو سختو مالي راکړو ورکړو څخه دی چې اسلام یې د هغه د زیانونو له امله یې منع کړی، او دا یو له لویو ګناهونو څخه شمیرل کیږي چې پدې معامله کوونکی الله تعالی په سخت عذاب سره ګواښلی.

د حرامو مالي راکړو ورکړو په اړه فکر وکړئ، بیا د هغو د حکمتونو په اړه فکر وکړئ چې د هغو په وجه یې حراموالی اړین دی.

سم

ناسم

جواري روا ده كه د دواړو خواوو په رضايت سره وي.
مسلمان لره روا ده چې په سود سره قرض واخلي كله چې هغه ورته اړتيا ولري.

څلورم لوست

اخلاق (ښايسته خويونه)

پيليزه

اسلام خپلو پيروانو ته په ښو اخلاقو ټينګار كوي، او رسول الله صلى الله عليه وسلم په ډيرو نبوي احاديثو كې د اخلاقو اهميت ته لارښوونه كړې، او ډير هغه عبادتونه چې مسلمان يې كوي او اخلاق يې سره مقايسه كړې، او خوش اخلاقه مسلمان سره په دنيا او اخرت كې د لويو بدلو وعدې شوې، په دې لوست كې به مونږ د ځېنو فضيلتونو په تشريح سره په اسلام كې د اخلاقو اهميت وپيژنو.

اخلاق په اسلام كې:

ښه اخلاق په اسلام كې لوړ مقام لري، نو دا د شريعت د هدفونو څخه يو مهم هدف دى، او همدارنګه د پيغمبر صلى الله عليه وسلم د رالیږلو يو هدف هم دى، اخلاقله ايمان سره ټينګه اړيكه لري، نو په مومنانو كې هغه څوک د پوره ايمان څښتن دى چې ښايسته اخلاق ولري، مسلمان ته په نېكو اخلاقو باندې ثواب وركول كيږي، لكه څرنګه چې په لمانځه او روژه باندې ورته ثواب وركول كيږي.

بحث وكړه

د مسلمان اخلاق باید د نورو سره څرنګه وي؟ او ایا اخلاق د اسلام په اړه د دوی په قضاوت پورې اړه لري کنه؟

د غوره اخلاقو فضیلت:

. پیغمبر -صلی الله علیه وسلم- د هغه څه په اړه خبر ورکړئ چې ډیری خلک به د هغه په وجه جنت ته ننوځي چې هغه: د الله تعالی څخه وېره او ښایسته اخلاق دي.

. او پیغمبر صلی الله علیه وسلم خبر ورکړی چې

د قیامت په ورځ د انسان په ترازو کې تر ټولو درنه نیکي: ښایسته اخلاق دي.

. او پیغمبر صلی الله علیه وسلم خبر ورکړی چې د قیامت په ورځ هغه ته په مرتبه کې نږدې هغه مومن دی چې: په ټولو کې یې اخلاق ښایسته وي.

د انسان ترازو: دا به د قیامت په ورځ وي کله چې به د انسان نیکۍ او بدۍ په یو خاص ترازو باندې تلل کیږي چې هېڅوک د هغه شکل او اندازه نه پېژني، نو چې د چا د نېکیو تله درنه شوه هغه به جنت ته ننوځي او د چا چې د ګناهونو تله درنه شوه نو هغه به اور د جهنم ته ننوځي.

تمرین

د راتلونکو عبارتونو څخه یو عبارت په خپله مناسبه خانه کې د تړاو له مخه کیږدئ:

. خشوع (عاجزي)

. مسلمان ته خندا (مسکا).

. د لارې نه د ضرري څیز لرې کول.

. ريښتيا.

. امید.

. د بل سره مرسته کول.

د خیر په کارونو کې مرسته کول

له نیکو اخلاقو څخه:

د زړه له عبادتونو څخه:

په اسلام کې د اخلاقو ځایونه:

په اسلام کې د اخلاقو یو ځای نه دی، بلکې ډیر ځایونه لري، او هغه دا دي:

. د الله تعالی سره اخلاق، لکه د الله تعالی نه وېره او هغه ته په عملونو کې اخلاص.

. د پیغمبر صلی الله علیه وسلم سره اخلاق، لکه د هغه سره مینه او د هغه د یادولو په وخت کې ادب، او د هغه د نوم یادېدو په وخت کې په هغه باندې درود ویل.

. د شریعت سره اخلاق، لکه د شرېعت مسئلو ته غاړه کېښودل او د هغو احترام کول.

. له ځان سره اخلاق؛ لکه په نېکۍ کولو کې د ځان سره نرمي کول، او د سستۍ نه په منع کولو کې په ځان ټېنګتیا.

. د نورو سره اخلاق، لکه ریښتیا او امانتداري.

. د حیواناتو سره اخلاق، لکه د هغوی ساتنه او د وهلو او ازارولو نه یې ځان ساتل.

. د چاپېریال سره اخلاق، لکه له ورانولو څخه یې ساتل، د ونو کېښول، او د هغې په نعمتونو کې زیاتی نه کول.

اضافي مطالعه

د دې لپاره چې د اسلام د اخلاقو او فضایلو په اړه ډېر مالومات ترلاسه کړئ، او د هغه اثر په انسانانو باندې نو دا کتاب ولوله: (الإسلام دين السلام) اسلام د سلامتیا دین دی، کوم چې د اصول په پلې سټور کې په مختلفو ژبو شتون لري.

د کتاب راښکته کولو (ډاونلوډولو) لپاره بارکوډ سکین کړئ

اخلاق په اسلام کې یوازې د انسانانو سره په چلند کې محدود نه دی، بلکې د چاپېریال او حیواناتو سره په چلند پورې هم اړه لري.

د دې کلیپ په کتلو سره: (The beauties of Islam) د اسلام ښکلاوې، بیان کړه چې اسلام د انسانانو معنوي او اخلاقي اړتیاوې تر کومه حده پوره کوي.

یو نبوي حدیث بیان کړه چې د ښو اخلاقو په فضیلت باندې دلالت کوي.

سم

ناسم

په اسلام کې اخلاق یوازې انسانانو سره په تعامل کې محدود دی.

شخصي ارزونه

۱. ایا تاسو کولی شئ شرحه کړئ چې اصل په جامو کې څه دی؟
۲. ایا حرامې جامې دې وپېژندلې؟
۳. ایا پوه شوې چې په خوراک او څښاک کې اصل څه دی؟
۴. ایا حرام خوراکونه دې وپېژندل؟
۵. ایا حرام څښاکونه دې وپېژندل؟
۶. ایا ودې پېژندل چې په مالي راکړه ورکړه کې اصل څه دی؟
۷. ایا ناروا مالي راکړه ورکړه دې وپېژندلې؟
۸. آیا تاسو د اسلام اسانتیا او سهولت احساس کوئ؟

پای

په پایله کې نوي مسلمان ته د لاندې ټکو سپارښتنه کوو:

. له خپل دین څخه د هغه څه په زده کولو ټینګار چې اړتیا ورته لري، او باید په هغه کې د معتبرو منابعو پلټنه وکړي، که هغه علماء وي او که داعیان وي، کتابونه او حوالې وي او که صوتي یا ویډیویي مواد وي.

. په علم باندې عمل کول، نو په مسلمان باندې لازم دی چې کوم ګټور علم یې یاد کړی وي باید عمل پرې وکړي.

. په علم او عمل کې تدریجي پرمختګ، نو د علم حاصلول، د ښو اخلاقو خپلول او د عبادت ترسره کول یو انسان ته په یو وخت نه شي حاصلېدلی، بلکې یو په بل پسې یې تر لاسه کوي.

. د هر هغه څه څخه ځان ساتل چې په ایمان منفي اغیزه کوي، که هغه شکونه وي او یا خواهشات.

. په دوامداره توګه له الله تعالی څخه د حق لار موندلو غوښتل، او د حق څخه د باطل توپیر کول.

. اسلامي احکام له توانایۍ سره تړلي دي، نو مسلمان له هغو څخه هغه څه کوي، چې په وس کې یې وي، پرته له دې چې په خپل ځان باندې هغه څه بار کړي، چې په وس کې یې نه وي.

. د صالحو مسلمانانو د ملګرتیا په لټه کې واوسئ چې د هغه په ایمان او نیکۍ کې زیاتوالی راولي، او د نورو د خواهشاتو او شکمنو خلکو سره له ناستو څخه ډډه وکړي.

وروستۍ ازموینه

نوم

اخرنۍ نمرې: /40 نمرې

أ. د راتلونکو جوابونو څخه سم ځواب په نښه کړئ:

۱۵ نمرې

۱. الله تعالی په انسان کې د څه شي په شان مشابهت ګرځولی:

. ملایکو.

. شیطانانو.

. چارپایانو.

. ټول سم دي.

۲. د انسان اصلي پيداېښت د څه شي څخه دی:

. اوبه.

. خټه.

. اور.

. تيږه.

۳. اسلام وايي چې انسانيت د هغوی د پلار څخه شروع شوی:

- إبراهيم.
- عيسی.
- آدم.

. محمد.

۴. کله چې يو انسان مړ شي هغه يو بل پړاو ته ځي:

. کار او ازموينه.

. بدله او حساب کتاب.

. نشت او ختمېدل.

. ټول سم دي.

۵. د محمد صلی الله د پيغمبرۍ نه وروسته الله تعالی د انسان نه هېڅ دين نه قبلوي مګر يو دين چې هغه:

. يهوديت دی.

. نصرانيت دی.

. اسلام دی.

. هندوییزم دی.

۶. د اسلام د رکنونو شمیر:

- 3
- 4
- 5
- 6

۷. الله تعالی په قرآن کریم کې خبر ورکړی چې هغه ټول ګناهونه بخښي که یې خوښه شي پرته له:

. قتل.

. غلا.

. شرک.

. دروغ.

۸. مسلمان چې د قرآن کریم هر یو حرف لولي نو هغه لره په دې باندې:

. یوه نیکي ده.

. دوه نېکیانې دي.

. اوه نېکیانې دي.

. لس نېکیانې دي.

۹. د قرآن کریم له نومونو څخه :

. الذکر.

. الفرقان.

. الکتاب.

. ټول سم دي.

۱۰. د الله تعالی په دې وینا کې: (ولم یکن له کفوا أحد) کې د (کفوًا) معنا، یعنې:

. پوره.

. معبود.

. هم سیال.

. یوازې.

۱۱. د (فلق) معنا د الله تعالی په دې وینا کې : (قل أعوذ برب الفلق) یعنې:

. د شپې تیاره.

. د سپوږمۍ راختل.

. د سبا راختل.

. د لمر زوال.

۱۲. د (أعوذ) معنا د الله تعالی په دې وینا کې: (قل أعوذ برب الناس) یعنې:

. زه پناه غواړم.

. بنده ګي کوم او نږدې کېږم.

. ثنا وایم او یادوم.

. تسلیمېږم او غاړه ږدم.

۱۳. د (الوسواس الخناس) معنا د الله تعالی په دې وینا کې: (من شر الوسواس الخناس) یعنې:

. جادوګر.

. حسد کوونکی.

. شیطان.

. کافر.

۱۴. د (شانئک) معنی د الله تعالی په دې وینا کې: (إن شانئك هو الأبتر) یعنې:

. ستا سره کرکه کوونکی.

. ستا سره مینه کوونکی.

. په تا باندې ایمان لرونکی.

. ستا نه مخ اړوونکی.

۱۵. د بدني عبادتونو څخه:

. مینه.

. امید.

. لمونځ.

. ټول سم دي.

ب. راتلونکې کلمې د دوی د سمو ډلو له مخې طبقه بندي کړئ:

۸ نمرې

. طواف.

. لمونځ.
. خوراک.
. قبلې ته مخ کول.
. د تشو متیازو وتل.
. د عورت پټول.
. ځښل.
. خوب.
. د اوداسه واجبوونکي شیان:
. د لمانځه شرطونه:
. د اوداسه ماتوونکي شیان:
. د روژې ماتوونکي.

ج. لاندې د اوداسه اعمال ترتیب کړئ، له لومړي سره یې پیل کړئ:
۶ نمرې

. په سر باندې مسح کول.
. د مړوندونو پورې د لاسونو مینځل.
. د مخ مینځل.
. د پښو مینځل.
. د غوږونو مسح کول.
. خولې او پوزې ته اوبه اچول.

د. راتلونکي د لمانځه اعمال ترتيب کړئ، له لومړي سره يې پيل کړئ:

۶ نمرې

. د الحمد لله لوستل.

. رکوع.

. تحريمه تکبير.

. سلام.

. د التحيات ويل.

. سجده کول.

هـ. د سمو جملو مخې ته د (سم) نښه، او ناسمو جملو مخې ته (ناسم) کيږدئ:

۵ نمرې

۱. مسلمانان د حج عبادت د رمضان المبارک په مياشت کې ترسره کوي.

۲. په مسلمانانو نارينه وو باندې د سرو زرو اغوستل ناروا دي.

۳. مسلمانانو لره روا ده چې د خنزير غوښه وخوري.

۴. په مالي راکړه ورکړه کې اصل جواز او روا والی دی.

۵. په مسلمانانو کې پيغمبر صلی الله عليه وسلم ته تر ټولو نږدې د قيامت په ورځ هغه څوک دی چې اخلاق يې ښايسته وي.

لومړی چاپ

دویم چاپ
دریم چاپ
څلورم چاپ
پنځم چاپ

فهرست

لنډ نصاب 2
د نوي مسلمان لپاره د ټولګي تعليمي نصاب 2
سريزه 2
لومړۍ ورځ 4
دويمه ورځ 5
دريمه ورځ 7
څلورمه ورځ 8
پنځمه ورځ 8
شپږمه ورځ 10
لومړی فصل 11
لومړی لوست 11
دويم لوست 17
دريم لوست 27
څلورم لوست 32
دويم فصل 40
لومړی لوست 40
دويم لوست 50
دريم فصل 63
لومړی لوست 63
دويم لوست 67
دريم لوست 70
څلورم لوست 76
پنځم لوست 79

شپږم لوست 85
اووم لوست 94
اتم لوست 97
نهم لوست 102
خلورم فصل 106
لومړی لوست 106
دويم لوست 110
دريم لوست 114
څلورم لوست 118
پای 122

ps219v1.0 - 03/09/2026